

RK

RANDERS KUNSTMUSEUM | MAGASIN | ÅRG. 3. NR. 1/2 2023

Redaktion

Lise Jeppesen

Udgiver

Randers Kunstmuseum

Oplag

3.000

Udgivelse

Bladet udkommer to gange årligt

Abonnement

Bladet fremlægges på museet til fri benyttelse.

Medlemmer af Klub Randers Kunstmuseums Venner får tilsendt bladet frit.

Grafisk design & produktion

Asap Design

Tryk

Dystan og Rosenberg Aps

Billede/Copyright

Randers Kunstmuseum og kunstnerne

ISSN

Åbningstider

Tirsdag-søndag 10-16, mandag lukket.

Fri entré til samlingen

Entré til særudstillinger

Skoler

Skoler kan bestille gratis klassesæt så længe oplag haves. Skoleklasser kan få adgang til museet fra kl. 9 efter forudgående aftale. For grundskoler fra Randers Kommune er omvisninger gratis.

Forside/Bagside

Katja Bjørn: Stills fra *Tidevand*, videoinstallation, 2023.

RANDERS KUNSTMUSEUM ERHVERVSKLUB

FAABORG FLYTTEFORRETNING

JUST JUSTESEN

Indhold

Katja Bjørn – Tidevand

Introduktion	3
Katja Bjørn – Tidevand	4
Canned mermaid	6
Ny publikation fra Randers Kunstmuseums Forlag	11
Biografi	12
Arrangementer i udstillingen	13

Nyt om samlingen

Kulturhuset renoveres	17
Edvard Weie: Solskin og dovenskab	18
Alexander Johan Sophus Just Wilde: Et liv med kunst	20
Sigurd Swane: Censur, raseri eller selvkritik?	23
Wenzel Tornøe: Modelmaleri eller 'vaskeægte' realisme	26

Det sker

Torsdagsdialogerne på tur	35
Ny bog om Kenneth Rasmussen	36
Randers Kunstmuseum digital - Lyt til kunsten	37
White Balls on Walls. Filmvisning og introduktion	37
Skattejagt på museet	38
Hanne-Vibeke Holst om 'Kriger uden Maske'	38
Viera Collaro – Spaciousness	39
Randers Rebeller	41
Splinter – Et kunstprojekt af kunstmuseets talenthold	43
Billedskolen	45
Kalender	46

Kære gæster og læsere

Selvom arkitekten Flemming Lassens ikoniske Kulturhus lige nu er pakket ind i stilladser på grund af en større renovering af bygningen, er der masser af kunstoplevelser og aktivitet på Randers Kunstmuseum.

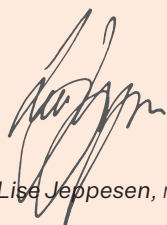
Den 31. marts 2023 åbner udstillingen *Katja Bjørn – Tidevand* – et storstilet og spektakulært videoværk med fokus på mennesket og tidens gang. Det er kunstnerens største og mest ambitiøse udstilling til dato og den ledsages af en stor monografi om Bjørns samlede virke som kunstner. Læs om udstillingen og arbejdsprocessen bag i dette nummer af magasinet.

Særlige klima- og sikkerhedshensyn under renoveringen medfører at omkring 70 hovedværker i museets samling er udlånt til andre museer i ind- og udland eller opmagasineret i et særligt sikkerhedsgodkendt lager. De vender alle hjem til august, men heldigvis er der masser af værker at glæde sig over i mellemtiden. Det har givet anledning til i dette nummer af magasinet, at sætte et særligt fokus på samlingen og nogen af de fantastiske historier, der tit får lidt mindre spaltepads på grund af særudstillingerne. Særligt glædelig i denne forbindelse er den store nye erhvervelse af Edvard Weies maleri, *Solskin og Dovenskab*, der præsenteres af museets nye inspektør Inge Lise Mogensen Bech.

Lige nu og frem til maj er hovedindgangen til Kulturhuset og kunstmuseet midlertidigt lukket. Der er blevet etableret en midlertidig indgang fra Jens Otto Krags plads til Hovedbiblioteket, hvorfra man kan benytte trapperne i biblioteksrummet til at besøge Randers Kunstmuseum og Museum Østjylland. Desværre er kunstmuseet ikke tilgængeligt for kørestolsbrugere, barnevogne eller gangbesværede i foråret 2023, da elevatoren er lukket ned. Vi ved, det er til gene for mange gæster og beklager mange gange. Vi håber I, som os, ser frem til et renoveret hus. Renoveringen forventes samlet at vare otte måneder, men allerede i maj 2023 åbner forhallen, så elevatoren kan køre igen. Vi tager endvidere forbehold for eventuelle støjgener og undskylder på forhånd

I mellemtiden kan I møde Randers Kunstmuseum mange andre steder end på museet. Det faste format *Torsdagsdialogerne* tager denne sæson på turné ud til en række af de fantastiske kunstværker, man kan opleve rundt om i byen; i kirken, på hotellet, i frimurerlogen og i retten. Vi har bygget en særlig væg op på biblioteket og inviterer til tegne- og skrivekonkurrence og vores fantastiske talenter fra KUNSTlab har sammen med kunstner Jacob Juhl skabt et fint værk til plankeværket rundt om huset.

Følg endelig med på museets digitale platforme og læs om nye arrangementer og pop-up formater.

Lise Jeppesen, museumsdirektør

Tidevand

Randers Kunstmuseum viser
fra 1. april til 30. juli udstillingen
Katja Bjørn – Tidevand, der er
kunstnerens største og mest
spektakulære soloudstilling til dato.

Introduktion

af **Lise Jeppesen** / museumsdirektør

Det er med stor fornøjelse Randers Kunstmuseum kan præsentere den største og mest omfangsrige soloudstilling af Katja Bjørn (f. 1967) til dato. Udstillingen *Tidevand* vises på Randers Kunstmuseum fra 1. april til 30. juli 2023. Samtidig udkommer den første store monografiske bog om Bjørns mangeårige virke som videokunstner.

I udstillingen *Tidevand* bevæger man sig gennem et filmisk og kompositorisk univers, hvor fortættede næroptagelser afløses af mere åbne flertydige rum. Udstillingen er skabt som ét stort samlet værk, der formelt og tematisk beskæftiger sig med tid; Individets tid, slægtens tid og tidens gang som den manifesterer sig i naturens cyklus, i tidevandet.

Inspireret af nutidens autofiktive strømninger arbejder udstillingen på én gang biografisk og fiktivt. Den tager afsæt i kunstnerens egen krop og historien om fire generationer af kvinder i hendes nære familie, men udfolder også et mere almenmenneskeligt og eksistentielt spor, hvor hun undersøger moderskabet samt vores måder at gribe og erkende verden og tiden på.

Randers Kunstmuseum har fulgt Katja Bjørn siden 2009, hvor det første værk blev erhvervet til samlingen. Det er siden blevet til én mindre soloudstilling samt to gruppeudstillinger med deltagelse af Bjørn. Vi glæder os til at dele *Tidevand* med museets gæster og er

stolte af samtidig, at kunne markere udgivelsen af det monografiske bogværk.

Museet og Katja Bjørn ønsker at takke alle bidragsydere udstilling og publikation. Camilla Skovbjerg Paldam, Ph.d. & lektor i Kunsthistorie ved Aarhus Universitet, Jacob Wamberg, Professor i kunsthistorie og dr. phil i Kunsthistorie ved Aarhus Universitet, Bodil Marie Stavning Thomsen, Ph.d. og professor i kultur og medier ved Aarhus Universitet, Jakob Gaardbo Nielsen, Ph.d. i Litteraturhistorie og Amelia Jones, Ph.d i kunsthistorie, forfatter og kunstkritiker og Vicedekan ved University of Southern California. Museumsinspektør, ph.d. Inge Lise Mogensen Bech, Randers Kunstmuseum har sammen med Bjørn stået for det redaktionelle arbejde, Silke Haahr-Aasmul fra Asap Design for den grafiske tilrettelæggelse. Nadia Donnerborg og Mathilde Best har assisteret med fondsansøgninger, udstilling og bog. En stor tak til de frivillige der har deltaget i produktionen af *Tidevand* samt til Luna Ersahin og Gerd Laugesen for deres bidrag til videoværkets lydside.

I arbejdet med at skaffe det økonomiske grundlag for gennemførelsen af udstilling, publikation og formidling har vi mødt en enestående stor hjælpsomhed fra en lang række fonde. Vi er dybt taknemmelige over de mange positive svar, vi har fået, uden hvilke det ikke havde været muligt at gennemføre udstillingsprojektet, bogudgivelsen og den bagvedliggende forskning.

Udstilling og publikation er blevet til takket være tilskud fra

GROSSERER L. F. FOGHTS FOND

KNUD HØJGAARDS FOND

LEMVIGH-MÜLLER FONDEN

- GRUNDLAGT 1944 -

AAGE OG JOHANNE
LOUIS-HANSENS FOND

AARHUS
KOMMUNE
Kulturudviklingspuljen

BECKETT-FONDEN

NY
CARLSBERG
FONDET
NEW CARLSBERG FOUNDATION

DET
OBELSKE
FAMILIEFOND

Statens
Kunstfond

Side 2-3: **Katja Bjørn:** Stills fra *Tidevand*,
videoinstallation, 2023.

Katja Bjørn: Stills fra *Tidevand*,
videoinstallation, 2023.

Katja Bjørn – *Tidevand*

af **Nadia Donnerborg**, studio manager for Katja Bjørn

Fra den 1. april til den 30. juli 2023 præsenterer Randers Kunstmuseum den hidtil største soloudstilling med billedkunstneren Katja Bjørn. Udstillingen *Tidevand* er en totalinstallation, hvor store dynamiske videoprojektioner og fritstående skulpturer inviterer publikum med på en rejse ind i Bjørns kunstneriske univers. Et univers, der udforsker krop, køn, natur, tidslighed og mytologi i en overvejende sort, grå og hvid æstetik. Bjørns værker er nærværende, og vi kommer helt tæt på livets præmisser: både når det er hverdagsagtigt og barnligt, når det er ømt og poetisk, og når det er voldsomt og mytologisk. Et sanseligt univers, der sætter sig i kroppen på dem, der træder ind i det.

Et værk bliver til

På en frostklar lørdag i december 2022 møder mere end 40 kvindelige frivillige op til videooptagelse med Katja Bjørn. Kvinderne er i alle aldre; fra det legende fire-årige barn over de 23-årige studerende til de 76-årige slyngveninder. Under kyndig introduktion og med smittende energi fra en danseinstruktør indtager de sammen med Katja Bjørn, Bjørns mor, datter og barnebarn det sorte scenegulv. De skal bruge eftermiddagen på at danse nordisk kædedans.

Under videooptagelserne danser de til musik, skabt af en Bjørns mangeårige samarbejdspartnere specifikt til dagen, imens danseinstruktøren kommer med forslag til trinvariationer og synger dansens rytme højt. Katja Bjørn danser selv med i den lange kæde af kvinder. Kameraerne er placeret på forskellige steder i hallen for at optage forskellige vinkler. Efterfølgende har Bjørn klippet optagelserne sammen med andre optagelser og redigeret videoen, så den passer ind i hendes karakteristiske grynede og sort/hvide æstetik.

Kædedansen findes i mange variationer verden over. Traditionen for kædedans går langt tilbage – i middelalderen var det den mest udbredte danseform i Europa, og trinene har en betydning, der rækker ud over selve dansen. I den nordiske kædedans, som Katja Bjørn tager udgangspunkt i, danser man traditionelt fra højre mod venstre. For venstre repræsenterer solens vej over himlen og dermed også livets vej. Vi danser ind i livet med alt hvad det indebærer af temposkift, meditative trin og hænder, der griber os, når vi mister fodfæstet. Dansen bølger som tidevand, der i en genkommende rytme både rummer hurtige skift og forandringer samt evigt gentagne rytmer. Vi danser sammen med andre, og dansen kan fortsætte i det uendelige. Der kan opstå nye former for slægtskaber eller sammensmeltninger, så de dansende transformeres til én stor pulserende krop.

Kædedansens uendelighed

Som eftermiddagen skrider frem, og kædedansen bliver danset i lange træk, opstår der nye fællesskaber. På tværs af aldersspænd finder de dansende en fortrolighed med hinanden, bliver bekendte med hinandens kropslige rytmer, og hvis én forsvinder fra dansen, for at holde en velfortjent pause eller drikke en tår vand, bliver det bemærket, for dem omkring mangler pludselig deres dansepartner. Men på trods af begyndende træthed havde kvinderne ikke lyst til at forlade kædedansen og slippe taget om hinandens hænder og skuldre. Og efter optagelserne var i hus, udvekslede flere oplevelsen af, at tiden var holdt op med at følge sin faste gang. Forundringen var stor, da de opdagede, i hvor lang tid de havde danset.

Kædedansen spinder således tråde til det kvindelige fællesskab som et vedvarende tema i Katja Bjørns praksis. Dét at følges ned af livets vej sammen, forlade hinanden for at gå

andre veje, at falde ind og ud af takt med sig selv og med den anden. Udstillingen viser, hvordan bevægelse er et eksistentielt grundvilkår, der hverken kræver et bestemt endemål eller en bestemt retning, men blot viljen og modet til at fortsætte bevægelsen. Rytmer gentages på tværs af tid og generationer, som havets bestandige vekslen mellem ebbe og flod. Bjørn reflekterer også over, hvad det vil sige at føle slægtskab. De fysiske slægtskaber, der er indlejret i kroppens celler og blodbaner, nedarvet fra generation til generation, men også de slægtskaber, der rækker langt ud over det fysiske og forgrener sig i kulturelle bånd. Er disse tråde snærende? Hvilke hemmeligheder gemmer de? Hvor slutter vores egen krop, og hvor begynder den andens?

En krop bundet af tid

Katja Bjørn undersøger i sin kunstneriske praksis, hvordan kroppen udfolder sig som både biologi, kultur, mytologi og æstetik. Vi møder verden med kroppen, den er vores faste holdepunkt, men samtidig langt mere end et afgrænset legeme, der kan kortlægges. I Bjørns værker udveksler kroppen informationer med den verden, den indgår i. Kroppen forskyder sig og får nye betydninger.

I *Tidevand* optræder Bjørn sammen med sin mor, datter og sit barnebarn på forskellige måder. De fire generationer danser sammen. Taler sammen. De er kroppe fra forskellige tider, der er bundet uløseligt sammen samtidig med, at de eksisterer uafhængigt af hinanden. Ved at lade sin familie indgå i udstillingen som repræsentanter for forskellige generationer, udfolder Bjørn dermed også, hvad begrebet generation betyder i relation til både tid, skabelse og det cykliske.

Bjørn har tidligere udforsket tidens håndgribelige egenskaber – tiden, der kan gribes og mistes. I denne udstilling føjer Bjørn flere lag til sin udforskning af tidslighed; det konkrete i tidens daglige rytme møder tiden som en kosmisk og mytologisk abstraktion. Som tidevand gentager og genskaber værkerne sig selv. Kædedansen synes at gentage sig i det uendelige. Generationernes stemmer vikler sig ind og ud af hinanden, lægger sig ovenpå hinanden, fremhæver og udvisker den tidslighed, det cykliske, de er en del af.

Værker, der indbyder til dialog

Katja Bjørn udforsker i sine værker de grænser, der findes mellem biologi og kultur og mellem krop og natur. Bjørn udforsker også de berøringsflader, der kan findes mellem kunsten og beskueren. Hun er interesseret i det møde, der sker mellem værkerne, rummet de er installeret i og udstillingsgæsten. Vi inviteres til at interagere med udstillingen. Indbydelsen kan være i værkets opstilling, der inviterer os til at bøje os, kigge ned eller gå omkring et værk. Kropslige påvirkninger, som samtidig fletter sig ind i vores bevidsthed og oplevelse af værket.

Tidligere videoværker har været installeret nedsænket i jorden. Et andet værk i olietønder. Et tredje værk i et dukkehus. De værker, som er placeret i jorden, fremkalder betragtninger over livet og døden. Du bliver i tvivl, om de eventyrlige havfruer, der svømmer rundt i olietønder, er fanget i en drøm eller i et mareridt. Og at du skal titte ind i rummene på et dukkehus, får dig til at mindes det at være barn. Disse greb vidner om Bjørns ønske om, at vi skal gå i dialog med værkerne, samtidig med at de er en del af værkernes fortællinger.

Katja Bjørn: Procesbilleder under optagelsen af *Tidevand*, 2022
Foto: Ole Bjørn Petersen

Katja Bjørn: Stills fra *Tidevand*, videoinstallation, 2023.

Tidevand

Katja Bjørn arbejder også med monumentale totalinstallationer. *Tidevand* på Randers Kunstmuseum er netop et sådant storværk: En udstilling, hvor store videoinstallationer og skulpturer skaber montager af fortællinger, der fletter sig ind og ud af hinanden i et uendeligt loop. Det er værker, som aldrig falder til ro, ligesom Bjørns billedunivers aldrig kan forankres i en enkelt fortolkning. Vi spejler os i de forskellige generationer, som er repræsenteret, vi oplever, hvordan tiden går, og forstår, hvad det vil sige at være bundet af tid.

Med sine kunstneriske greb skaber Katja Bjørn skulpturelle udstillinger, som man sanser og oplever både med og i kroppen. Du fornemmer den grynede overflade på de pigmenterede billedflader, og du forsvinder ind i det mættede og dybe sorte. Det kan være grænseoverskridende. Tankevækkende. Overvældende. Måske føles det som en omfavelse. Og det kan være, du får lyst til at danse med.

Katja Bjørn: *Secrétaire Cabinet*, 2013. Videoskulptur, chatol, monitor (x7), video loops 3-11 min, m. lyd. Installationsfoto

Katja Bjørn: *The Pleasure of Envy*, 2017. Double-channel videoinstallation, 55 min, u. lyd. Installationsfoto

Katja Bjørn: *Canned Mermaid*, 2009. Videoskulptur, olietønde, cirkulationspumper, 19" monitor, højtalere, vand, 8 min loop, m. lyd (x3). Stillfoto: Katja Bjørn

Canned mermaid

Omkring et værk af Katja Bjørn i museets samling

Kan man massefremstille eventyr? Kan man putte længsler og drømme på dåse, og slippe dem fri efter behov? Det inviterer Katja Bjørn dig til at overveje i værket *Canned Mermaid*, som museet købte i 2010.

Måske har du allerede opdaget, hvad der er i tønden? Tønden er forbundet med ledninger og slanger, som summer og brummer. Det gule advarselsskilt ser drabeligt ud. Det ligner et videnskabeligt eksperiment. Beholderen rummer dog hverken højspænding, olie eller giftaffald. "Canned mermaid" (havfrue på dåse) står der på tødens side. Hvis du kigger ned i tønden, kan du se det eventyrvæsen, som svømmer rundt i den. Et ansigt kommer op til vandets overflade og betragter dig. Hvad får det dig til at tænke på?

Der står også "preserved dreams and longings" (konserverede drømme og længsler) på tønden. Normalt rummer konservesdåser mad, som kan holde sig længe. Normalt kan vi ikke købe eller udveksle vores drømme og længsler. Kunstværket her skaber en ny dimension, hvor følelser og håb kan fastholdes. Har du mon nogensinde forsøgt at fastholde en drøm? Hvis du kunne putte dit inderste ønske i en dåse, hvad skulle der så stå på dåsens etiket?

Katja Bjørn indspillede i efteråret en podcast om værket *Canned Mermaid* som del af museets projekt **LYT TIL KUNSTEN**, varighed 6.30, produceret af Peter Solak.

Lyt til podcasten her:

randerskunstmuseum.dk/lyt-til-kunsten/

Bogen er på
232 sider og rigt illustreret.
Den kan købes i Museums-
butikken eller via
randerskunstmuseum.dk
for 249 kr.

Ny publikation fra Randers Kunstmuseums Forlag

Katja Bjørn-bog

I forbindelse med udstillingen *Tidevand* udgiver Randers Kunstmuseums Forlag en stor bog om Katja Bjørns værker. Den rigt illustrerede og smukt layoutede bog viser både udstillingen på Randers Kunstmuseum og et omfattende udvalg af Bjørns tidligere værker. Videoværker kan måske lyde svært tilgængelige, men både udstilling og bog handler om temaer, som vedrører os alle. Livets kædedans, det skiftende tidevand, kvinder, familie, krop – bogen rummer alle disse emner og mere til. Værkernes poetiske stemninger sammenflettes med tekster, der kommer læseren i møde med nye nøgler til at lukke udstillingens betydning op.

Bogen supplerer udstillingens fokus på Bjørns nyeste værker (heraf flere skabt til Randers Kunstmuseum) med en omfattende introduktion til Katja Bjørns meget interessante og omfattende kunstneriske praksis. Hun har i mere end tyve år skabt både smukke, tankevækkende og undertiden provokerende installationer og videoværker. I forbindelse med kunstmuseets omfattende soloudstilling udgiver vi derfor den første store monografi om kunstneren. Alle bogens tekster gengives på både dansk og engelsk. Dermed medvirker

Randers Kunstmuseum til at tilgængeliggøre kunstnerens værker for både danske og internationale læsere og løfter museets virke videre ud i verden.

Bogens indhold

Bogen indledes af et essay af den amerikanske kunsthistoriker, kunstteoretiker, kritiker, kurator og professor, Amelia Jones (f. 1961). Hun stiller skarpt på Bjørns værker med emnerne vand og kød og åbner gennem indlevede værkoplevelser internationale perspektiver på Bjørns produktion. Udgivelsen rummer desuden tre artikler, der via ny forskning i Bjørns værker indkredser centrale tematikker i kunstnerens oeuvre: Professor i kunsthistorie Jacob Wamberg (f. 1961) giver en indsigtfuld analyse af, hvordan temaerne landskab, krop og teknologi har resonans i Bjørns værker, mens lektor Camilla Skovbjerg Paldam (f. 1973) zoomer ind på selve udstillingen *Tidevand* og gennem den og et udvalg af ældre værker undersøger Bjørns interessante behandling af emnerne krop, køn og moderskab. Professor ved Institut for kultur og kommunikation, Bodil Marie Stavning Thomsen (f. 1956), undersøger, hvordan Katja Bjørns brug af videomediet påvirker vores kropslige og synsmæssige oplevelse af værkerne.

Bogen, der udkommer på ferniseringsdagen, 31. marts 2023, vil også rumme en omfattende sektion med fotos af udstillingen på Randers Kunstmuseum. Disse billeder ledsages af uddrag fra digteren Gerd Laugesens (f. 1979) poetiske tekst til udstillingens lydside samt et essay af litteraten Jakob Gaardbo Nielsen (f. 1991), Lead Digital Experience Editor ved Lego.

Publikationen udgives på Randers Kunstmuseums Forlag i samarbejde med Katja Bjørn. De tre videnskabelige artikler er fagfællebedømte, hvilket betyder, at de er blevet nøje eftergået af fagfæller på ph.d.-niveau, hvorefter de er godkendt til udgivelse. Sille Haahr-Aasmul fra Asap Design har med stor indsigt sørget for grafisk tilrettelæggelse af indholdet, så bogens tekster og illustrationer bliver til en samlet fortælling om Katja Bjørn.

Opslag fra den kommende bog. Værket *Flora*, 2018. Videoinstallation, 55" monitor, 10:55 min loop, u. lyd.

Værket reflekterer over jorden som et sted, der giver liv til planter, afgrøder og dyr, men også jorden associeret som et sted for mørke, død og begravelse. Videoen viser livsgivende frugter, blomster og kroppe rådne og forsvinde i langsomt fordærv.

Katja Børn (f. 1967)

Videokunstner, cand.mag. i religionsvidenskab og kunsthistorie fra Aarhus Universitet, 1999.

Katja Bjørns værker kredser om krop, natur, køn og spiritualitet som aspekter af den menneskelige tilværelse. Gennem video, installation og skulptur udforsker hun grænser og muligheder i mødet mellem værk, rum og beskuer. Værkerne udforsker kroppen som et knudepunkt, der består af mange forskellige biologiske, kulturelle, mytologiske og æstetiske tråde. Hun bruger særligt kvindekroppen som uregerlige collager af overflader og membraner, dybder og betydninger. Kroppen er en af de horisonter, vi balancerer på – den vi møder verden med. Kroppen er et terræn, der kan kortlægges, men også målestok for alle andre kortlægninger, og værkerne kredser om denne elektriske og semiotiske udveksling mellem hud, krop, køn og natur. I *Tidevands* vekslende videoprojektioner bader de os i en kropslig kunstoplevelse.

Soloudstillinger

- 2023 *Tidevand*, Randers Kunstmuseum
- 2022 *Ovum*, Charlotte Fogh Gallery
- 2019 *Involved*, Horsens Kunstmuseum
- 2018 *A Ride On The River*, Viborg Kunsthall
- 2017 *Involved*, Charlotte Fogh Gallery
- 2017 *Envy my Love/The Pleasure of Envy, De 7 Døds synde*, Skive Kunstmuseum
- 2016 *Gargoyle Room*, V1 Gallery
- 2016 *AS/ IS længselslinier*, BETON art space
- 2014 *Honey*, ARoS, Aarhus
- 2014 *Sov Min Elskede*, Horsens Kunstmuseum
- 2014 *The Source*, Charlotte Fogh Gallery
- 2013 *Unspoken Stories*, Kvindemuseet, Aarhus
- 2010 *Canned Mermaid*, Randers Kunstmuseum

Bjørn har desuden deltaget i en lang række gruppeudstillinger i både ind og udland,

Offentlige samlinger

Bjørn er blandt andet repræsenteret i følgende offentlige samlinger: ARoS, Randers Kunstmuseum, Horsens Kunstmuseum, KØN, Gendermuseum Denmark, Statens Kunstfond, Aarhus Kommune.

Udvalgte priser

Marie og Victor Haagen-Müllers Fond, legat fra Jens Ejner og Johanne Larsens Fond, Center for Kultur og Udvikling, Statens Kunstråd, Statens Kunstfond.

Udvalgte ansvarsposter

Medlem af BKF's bestyrelse; Medlem af Grønningen siden 2020; Forkvinde for Aarhus Billedkunstudvalg 2018- 2022; Medlem af bestyrelsen for Den Frie Udstillingsbygning siden 2018; Bestyrelsesforkvinde for DJK siden 2019; Medlem af Statens Kunstfond 2014-16; Kurator og medlem af det kunstnerdrevne udstillingssted, Spanien 19C siden 2005.

Katja Bjørn er repræsenteret af Charlotte Fogh Gallery, Aarhus, se: www.katjabjorn.dk. Hun bor og arbejder i Aarhus.

Katja Børn Kunstnerdialog og koncert i *Tidevand*

— Lørdag den 3. juni kl. 13-15

Lørdag den 3. juni kl. 13-15 inviterer Randers Kunstmuseum til kunstnerdialog og koncert i Katja Bjørns soloudstilling *Tidevand*. Denne eftermiddag kommer vi helt tæt på den kunstneriske arbejdsproces. Katja Bjørn og museumsdirektør Lise Jeppesen går i dialog om udstillingen, og Luna Ersahin (f. 1995), som har indsunget udstillingens kædedans, vil spille koncert midt i totalinstallationen. Hun vil blandt andet synge uddrag af de sange, som Gerd Laugesen (f. 1979) har skrevet efter samtaler med Katja Bjørn, og Gerd Laugesen læser op.

Det hele fletter sig ind i hinanden på tværs af kunstarter. Jens Balder (f. 1951) har komponeret og indspillet melodien, Nicolas Veterli (f. 1986) er komponist og lyddesigner på det samlede billede. Vi glæder os til en helt særlig eftermiddag midt i Katja Bjørns *Tidevand*.

Koncert med Luna Ersahin

Luna Bülow Ersahin, er forsanger i kvartetten AySay. På Randers Kunstmuseum optræder hun i en intimkoncert med Mikas Bøgh Olesen på guitar og klaver.

Luna Ersahin er opvokset imellem to verdener. Med den ene fod på den nordiske og den anden på den mellemøstlige jord bringer hun den tyrkisk/kurdiske folke-musik ind i den vestlige musikkultur. Grænserne mellem sprog og tilhørsforhold blegner. Ord er ord, og sangene farves både af tekster på dansk, tyrkisk og kurdisk. I 2017 åbnede Luna Århus som Kulturby, med en storslået koncert i Musikhuset og indenfor det sidste år har hun spillet på Roskilde Festival, ved P6 Beat Rocker samt en række andre store scener i ind- og udland.

Pris

Billetterne koster 150 kr.

Randers Kunstmuseums Venner 100 kr.

De kan købes på www.randerskunstmuseum.dk eller i museumsbutikken.

Katja Bjørn

Undervisningsforløb i *Tidevand*

I forbindelse med udstillingen er der planlagt et undervisningsforløb for udskoling og ungdomsuddannelser. Forløbet er bygget op over en introduktion til udstillingen *Tidevand* og to kreative øvelser, en fotografisk øvelse og/eller en kreativ skriveøvelse. Der vil blive udviklet undervisningsmateriale til udstillingen med en introduktion til kunstneren og til videokunst som medie.

Undervisningsforløbet har til formål at give eleverne et indblik i samtidskunst og videokunst, men også reflektere over samtidskunstens funktion og potentiale i samfundet. Undervisningen vil dermed kunne øge elevernes kulturelle bevidsthed og kritiske stillingtagen til emner, som er vidt debatteret i dag: såsom identitet, kønsroller igennem historien, menneskets forhold til naturen og meget mere.

Målgruppe

Målgruppen for dette materiale er udskolingen på folkeskoler (7. – 10. klasse), gymnasier, HF-studerende og lignende.

Faglig relevans

Udstillingen behandler temaer, der er relevante inden for dansk, mediefag, billedkunst, historie og samfundsfag.

Varighed

Der kan bookes tid til to forskellige forløb:

1. Introduktion til udstillingen, 45 min.
2. Introduktion til udstillingen samt kreativ øvelse, 1,5 time.

Pris

Deltagelse er gratis for grundskoler i Randers Kommune. For andre er prisen 500 kr. Tilmelding på **86 42 29 22** eller **info@randerskunstmuseum.dk**

Katja Bjørn

Fernisering og kunstnerdialog

— Fredag 31. marts kl. 16

Fernisering: Åbningstale ved professor i kunsthistorie Jacob Wamberg, Institut for Kommunikation og Kultur, Aarhus Universitet. Kunstneren er tilstede.

Alle er velkomne. Der er **fri entré**

— Søndag 2. april kl. 11

Kunstner Katja Bjørn og museumsdirektør Lise Jeppesen viser rundt i udstillingen *Tidevand*. Efterfølgende serveres kaffe og kage i forhallen.

Deltagelse er **gratis**.

Katja Bjørn: *Untitled*, 2022. Pigment print on paper, 149 x 116 cm. Tilhører Rita Houmann

Skrivekonkurrence

— 1. april til den 30. april 2023

I anledning af særudstillingen Katja Bjørn *Tidevand* inviterer Randers Kunstmuseum og Randers Bibliotek til en skrivekonkurrence. Skriv en kortprosa tekst, et digt, en rap eller optag en lydfil. Teksten må max. være én side. Send den til Randers Kunstmuseum senest den 30. april kl. 23.59.

Man kan deltage i to aldersgrupper:

- Børn fra 9 til 14 år.
- Unge fra 15 til 25 år.

Vinderen modtager et gavekort på 1.000 kr. fra Randers Kunstmuseum og får trykt sit bidrag i museets tidsskrift.

Se værket som konkurrencebidraget skal tage afsæt i på Randers Bibliotek fra 1. april.

An impressionistic painting featuring a person with light brown hair and a pinkish face, looking down. The background is a lush, green landscape with yellow and green foliage. The style is characterized by thick, visible brushstrokes and a vibrant color palette.

Nyt om samlingen

Museets samling spænder over 200 års kunst og fortæller historien om, hvordan verdenssyn og det at være menneske har ændret sig over tid.

Læs om nye og ældre værker i samlingen.

Kulturhuset renoveres

Fra januar 2023 har det ikoniske kulturhus i Randers været pakket helt ind i stilladser. Det sker på grund af en større renovering af bygningen, der omfatter taget, hovedindgangen, hovedtrappen, gården, toiletterne og elevatoren.

Den nuværende indgang fra Stemannsgade blev lukket den januar 2023, og der er blevet etableret en midlertidig indgang fra Jens Otto Krags plads til Hovedbiblioteket, hvorfra man kan benytte trapperne i biblioteksrummet til at besøge Randers Kunstmuseum og Museum Østjylland.

På trods af stilladser og afspærring er der fortsat åbent og masser af kunstoplevelser på kunstmuseet. Vi holder så vidt muligt

åbent på Randers Kunstmuseum i hele renoveringsperioden, men udstillingsarealet bliver lukket af i etaper i takt med at tagrenoveringen skrider frem. Både biblioteket og Museum Østjylland holder åbent som sædvanlig i hele ombygningsperioden, og Kulturhuscaféen er åben for take away.

Desværre er kunstmuseet på anden sal og Museum Østjylland på første sal ikke tilgængeligt for kørestolsbrugere, barnevogne eller gangbesværede i vinteren og foråret 2023, da elevatoren er lukket ned. Som det fremgår af fotografiet af vores normale indgang, er der desværre ikke andre muligheder. Vi ved, det er til gene for mange gangbesværende gæster og beklager mange gange. Vi håber I, som os, ser frem til et renoveret hus.

Renoveringen forventes samlet at vare otte måneder, men allerede i maj 2023 åbner forhallen, så elevatoren kan køre igen.

Undskyld vi larmer

Vi må dog tage forbehold for eventuelle støjgener og undskylder på forhånd! Hver gang vi på museet hører hammerslag, bor og slibemaskiner, vil vi tænke på de fantastiske nye forhold, vi kan tilbyde jer efter renoveringen – en lys forhal med hyggelige siddepladser, renoverede toiletter og den nye grønne gård i midten af Kulturhuset. Og ikke mindst et tag der er fremtidssikret, så vi også fremover kan tilbyde Jer udstillinger med nogle af dansk kunsts absolutte perler.

Vi glæder os over, at bygningen får et tydeligt ansigtsløft, som fremtidens

publikum kan få glæde af. Det er også en stor glæde, at taget renoveres – dets stand var en voksende bekymring for kunstmuseet. Vi håber, at vores gæster fortsat vil komme forbi på trods af ombygningen, siger Lise Jeppesen, direktør for Randers Kunstmuseum.

Grøn gård i midten af Kulturhuset

En af de store ændringer i forbindelse med renoveringen af Kulturhuset sker i gården, som man finder på første sal, hvor Museum Østjylland holder til. I dag går den under det passende navn ”grågården”, men nu bliver farvepaletten en anden.

Det er et rum, der efter ombygningen kommer til at udleve sit fulde potentiale. Glastaget bliver fjernet og erstattet med solsejl – der kommer trægulv, en scene, nyt lys, siddepladser og grønne oaser. Her bliver mulighed for alverdens spændende arrangementer og udeservering fra Kulturcaféen, fortæller Marie Garsdal Brøsted, projektleder for renoveringsprojektet.

Indgangshallen bliver også en ny oplevelse for gæsterne i Kulturhuset. Udtrykket bliver lyst og åbent med en karruselindgang, ovenlysinduer og nye trapper, der inviterer til en kulturel udflugt til museerne og caféen.

Da Kulturhuset i Randers blev indviet i 1969, skortede det ikke på lovprisninger af det nye brutalistiske bygningsværk. Kulturhuset blev omtalt som Nordeuropas største kulturelle supermarked, og Randers blev fremhævet som national foregangsby på det kulturelle område.

Vi glæder os utrolig meget til at byde indenfor i et nyt og forbedret Kulturhus, og vi fejrer det med et brag af en åbningsfest i sensommeren 2023. Det er en over 50 år gammel kulturinstitution, som vi med rette er stolte af, og det glæder mig meget, at huset får den renovering, det trænger til, siger Louise Høeg, formand for Sundhed, Kultur og Idræt i Randers Kommune.

Side 16-17: Udsnit af: **Edvard Weie**, *Solskin og dovenskab*, 1914. Olie på lærred, 120x120 cm.
Foto: Bjarne Riis Nygaard/
Randers Kunstmuseum

tv Den store kran hejser stilladser op på taget af Kulturhuset. Foto: Randers Bibliotek

mf En række værker er blevet gennemgået af museets konservatorer fra Kunstkonserveringen og sendt afsted til andre udstillinger, konservatorværkstedet og et højsikkerhedsmagasin.

th Der er heldigvis fortsat åbent på museet for både små og store gæster

Edvard Weie

Solskin og dovenskab

af Inge Lise Mogensen Bech / museumsinspektør

Randers Kunstmuseum har erhvervet et fremragende værk af kunstneren Edvard Weie (1879-1943). Med generøs støtte fra Ny Carlsbergfondet har kunstmuseet købt det store maleri *Solskin og dovenskab*, som kunstneren malede i 1914. Det blev allerede i samtiden anset for at være et af Weies bedste malerier. Kunstværket, der også har titlen *Havebillede med tre figurer*, supplerer og perspektiverer på fornem vis Randers Kunstmuseums ypperlige samling af dansk modernisme.

Sommerlys modernisme

Maleriet viser tre personer, som slapper af i en sommergrøn og lysmættet have. Titlens ”Solskin og Dovenskab” er omsat til en smuk lys- og lystfyldt balance, hvor figurerne har fundet rolige positioner. I forgrunden dører en ung mand med boater-hat i en liggestol, og en anden har i mellemgrunden skødesløst sat sig på et bord, selvom tre stole står ledige. I billedets venstre side lyser en rødskærm kvinde op blandt havens grønne løv. En solhat skærmer hende sammen med en opslået solparasol for den skarpe sol. Stilen er Weies karakteristiske lette og ubesværede, der hurtigt synes at have indfanget motivet med brede penselføring. Weie malede værket i sommeren 1914, hvor han opholdt sig hos sine venner, familien Lorentzen, som havde en sommerbolig i fiskerlejet Sletten, nær Humlebæk. Værket viser, hvordan Weie, efter at have været uarbejdsdygtig på grund af en længere indlæggelse med depression og uarbejdsdygtighed, genoptog sit arbejde med at udvikle et lyst og stemningsmættet modernistisk maleri. Udforskning af farvernes klang i et lyst og helhedssøgende billedsprog afløste tidligere mørke og detaljerige skildringer.

Kunsthistoriske kilder

I denne produktive periode var Weie heldigvis selv meddelsom om sin kunstneriske fremgang, idet han skrev breve til sin veninde Ellen Rostrup. Værkets placering i kunstnerens produktion er derfor enestående godt belyst af kilder. Weie beskriver selv maleriet således (i brev til Ellen Rostrup, dateret 17. august):

Et stort Billede venter jeg mig en Del af. Det forestiller fru [Emilie] Lorentzen, [og sønnerne] Mogens og Finn i det saakaldte norske Lysthus. Fru Lorentzen staar op med en Kurv i Haanden i samtale med Mogens som sidder paa et Bord, Finn har jeg anbragt i en Flugtstol saa lang han er lige i Forgrunden, en stor Solskærm er slaaet op over det hele, Solskin og Dovenskab skal billedet hedde.

Motivet har således yderligere kunsthistorisk interesse, fordi maleren Mogens Lorentzen (1892-1953), som blev Weies ven og modernistiske kampfælle, er med på maleriet. Han sidder klædt i hvid skjorte og langskaf-tede støvler har drejet hovedet opmærksomt mod fru Lorentzen. Det vides ikke, om de langskafede støvler er udtryk for, at Mogens Lorentzen var indkaldt til de danske sikringsstyrker, som på grund af udbruddet af 1. verdens-krig blev mobiliseret i august 1914. Det er også uklart om den trekantede form bag fru Lorentzen er et telt, hvilket det meget ligner. Til gengæld er det sikkert, at Mogens' kontrafej er et tydeligt vidnesbyrd om de modernistiske maleres betydningsfulde netværk og indbyrdes tradition for at portrættere hinanden. Mogens Lorentzen kendes i dag også som forfatteren til sangen *Juletræet med sin pynt*. Trods de allestedsnærværende energiprisstigninger kunne kunstmuseet derfor, efter Ny Carlsbergfondets tilsag om støtte til erhvervelsen, i december synge særligt overbevisende med på Lorentzens budskab om ”At det lysner dag for dag, Og at solen fra sit skjul, Ønsker os en glæd'lig jul”.

Det mest pragtfulde maleri

Værket *Solskin og dovenskab* blev første gang udstillet på Weies store udstilling i Kunstforeningen i marts 1915, hvor kunsthistorikeren Carl V. Petersen (1868-1938) fremhævede maleriet som det ”pragtfuldeste paa hele Udstillingen”. Værkets maleriske særegenhed er fortsat tydelig, og maleriets klare museale kvaliteter både med hensyn til stil, motiv, størrelse og stand blev bekræftet, da værket i 2013 var indlånt til en udstilling på Randers Kunstmuseum. Havebilledet med de tre figurer viste sig på afgørende vis at supplere museets samling, idet motivets skildring af en udendørs sommerscene både stemningsmæssigt og stilistisk er en vigtig kontrast og tilføjelse til kunstmuseets øvrige Weie-værker. Med værket har museets modernisme-samling fået et nyt og interessant dialogpunkt, som belyser den moderne kunsts nye malemåder og motivverden.

Klare museale kvaliteter

Siden udstillingen i 2013 har det været museets ønske at erhverve værket, som i mere end 35 år har været i privateje i Randers. Det er derfor en stor glæde, at Randers Kunstmuseum har modtaget generøs støtte fra Ny Carlsbergfondet, så museets gæster i fremtiden har mulighed for at møde dette enestående maleri på Randers Kunstmuseum. Den vigtige erhvervelse understøtter et væsentligt tyngdepunkt

Edvard Weie, *Solskin og dovenskab*, 1914.
Olie på lærred, 120x120 cm.
Foto: Bjarne Riis Nygaard/
Randers Kunstmuseum

i museets samling og forankrer museets løbende forskning i og formidling af dansk modernisme yderligere på museet. Museet har selv bidraget til erhvervelsen med 100.000 kr.

En fryd for øjnene

Medlemmer af museets venner, som deltog i museets velbesøgte nytårskur, vil genkende værket, som blev introduceret i samlingen ved denne anledning. Her kunne gæsterne trakteret med champagne og kransekage hilse på værket. Den perlende drik passer godt til maleriet, som er en tilsvarende boblende fryd for øjnene. Faktisk havde to belgiske kunstsperter allerede i Weies samtids blik for Weies champagnekvaliteter. De beskrev, fortalte kunsthandleren Kai Grunth i en kronik 1. september 1946 i *Politiken* (i forbindelse med en stor Weie-mindeudstilling på Statens Museum for Kunst), Weies kunst således:

Edvard Weies Palet er af den mest udsøgte Finhed, hans Kolorit har noget "champagneagtigt". Den ejer noget af den Smag, den Aroma, den rolige Glans, men ogsaa den Kraft og den Mildhed, som er karakteristisk for hin lysende og luftige drik, der kaldes Champagne – og Grunth fortsætter: De paapegede hans Skarphed i Opfattelsen og Rigdommen paa indre Bevægelse og skatter hans Harmonisering af Tonerne til en blid og mild Helhedsvirkning. Og de slutter med at paapege hans Formdisciplin og en vis systematisk Opdyrkning af Nuancerne, der forener sig til et plastisk Hele af en dyb indre Harmoni.

Grunths kronik minder desuden om, at også Weie selv ville have glædet sig over at hans værk nu er sikret for eftertiden. Kunsthandleren skriver nemlig om Weie:

Han, Individualisten, den ensomme, betragtede i Virkeligheden Kunsten som en Fællessag. Det er at haabe, at den malende Ungdom vil samles foran hans Billeder, og i hans lidelsesfulde Kamp se et Eksempel paa den rene Stræben efter Idealet. Han mente selv, at han i den maade, hvorpaa han havde løst de koloristiske Problemer, havde skabt et

Grundlag, hvorpaa denne Ungdom kunde arbejde videre. Sker det, har den geniale Maler Edvard Weie tilfulde opfyldt sin mission.

På Randers Kunstmuseum er kunsten også en fællessag, og vi inviterer både unge og gamle til at komme og lade sig inspirere af Weies motiver og farver – man behøver ikke omsætte det i maleri, man kan også 'lytte' til billedets sommerlige harmoni.

Om maleren Edvard Weie

Edvard Weie (1879-1943) er centralt placeret i dansk kunsthistorie. Han var en af dansk modernismes stærke og vigtige tidlige koloristiske fornyere af maleriet. Sammen med sin generations kunstnere skabte han nye maleriske udtryk, som gennem en forandret form- og farveopfattelse for altid forvandlede dansk maleri. I sine senere år udstillede han kun ugerne, men arbejdede ufortrødent videre med sit maleriske projekt, hvis teoretiske grundlag han blandt andet rede-gjorde for i det posthumt udgivne skrift *Poesi og Kultur* (1951)

Værkets relation til kunstmuseets ansvarsområder

Randers Kunstmuseum har en meget bred og velfunderet bestand af dansk modernisme, som derfor udgør et absolut tyngdepunkt i samlingen med værker af blandt andre Edvard Weie, Harald Giersing (1881-1927), Jais Nielsen (1886-1968), Olaf Rude (1886-1957), Vilhelm Lundstrøm (1893-1950), Karl Isakson (1878-1922) og William Scharff (1886-1959). Det udendørs gruppeportræt, som museet har erhvervet, kan i sammenstilling med museets samtidige værker belyse den moderne kunsts nye malemåder og motivverden. Erhvervelsen underbygger museets mulighed for at fastholde sit engagement i og nytolkning af den modernistiske malerkunst.

Mogens Lorentzen, Edvard Weie og Axel Salto i fiskerlejet Sletten ved Humlebæk, 1914. (Gengivet efter Gottlieb, Bramsen og Poulsen, *Edv. Weie*, Statens Museum for Kunst, 1987, p. 131).

Alexander Johan Sophus Just Wilde

Et liv med kunst

af **Lise Jeppesen**, museumsdirektør

Museet har som donation modtaget to malerier af maleren Alexander Johan Sophus Just Wilde (1855-1929), et blå interiør *Spisestuen i Amtsforvalterboligen i Randers* (1913) og et lille marinebillede med motiv fra Randers Fjord (udateret).

Donationen blev sikret via en god kollega på Vejen Kunstmuseum, museumsdirektør Teresa Nielsen, som havde fået forevist billederne og meddelt ejerne, Felix Emil Frandsen og Las Munk Frandsen, at de godt kunne have interesse for Randers Kunstmuseum. Det havde de bestemt! Og de kan nu opleves på museet i en lille ophængning af Wildes værker.

Når vi erhverver et værk på Randers Kunstmuseum, er vi naturligvis først og fremmest interesseret i kvaliteten, men samtidig vurderer vi, om værket giver mening i netop vores samling. Udbygger det centrale tyngdepunkter i samlingen? Vil det naturligt kunne indgå i en eller flere udstillingsmæssige sammenhænge? Perspektiverer det museets forskning? Eller har det et særligt formidlingspotentiale, så det vil blive inddraget i museets formidlings- og undervisningsaktiviteter?

Hvis et værk ikke kan leve op til mindst ét par af ovennævnte kriterier, er der stor chance for, at det, hvis vi erhverver det, fremover vil befinde sig mere eller mindre permanent i museets magasiner, der er godt pakket i forvejen. I disse tilfælde vælger museet ofte at sige nej tak, da værket måske så er bedre tjent med at hænge et helt andet sted og blive værdsat.

Når vi straks sagde ja til de to værker af Alexander Wilde er der flere grunde. For det første har vi i forvejen, som det eneste danske kunstmuseum, en lille suite værker af Wilde i samlingen, der kan udstilles samlet. For det andet er værkerne tiltalende, om end Wilde ikke er gået over i kunsthistorien som en væsentlig skikkelse. Sagen er, at mens Wilde var særdeles flittig som maler og i en periode havde atelier ved siden af L.A. Rings (1854-1935) på en kvist i Knabrostræde, var det indenfor juraen, han gjorde karriere. I 1880 blev han færdiguddannet som cand.jur. Efter ansættelse i finansministeriet blev han amtsforvalter først på Møn i 1892-1897 og derefter i Randers 1897-1924. Han udstillede dog årligt på Charlottenborgs *Forårsudstilling* og var i 1889 repræsenteret på *Verdensudstillingen* i Paris. I 1912 havde han en stor retrospektiv udstilling på Kunstforeningen i København. Han var ingenlunde en ubetydelig skikkelse i sin samtid.

En af de ting, der gør værkerne særligt interessante for Randers Kunstmuseum er, at Wilde, som mangeårigt og toneangivende medlem af museets bestyrelse, spillede en væsentlig rolle for museets og samlingens udviklingshistorie. Samtidig er særligt interiøret interessant, da det indskrives sig i en særlig genre som blev populær i dansk kunst fra 1890'erne frem, nemlig kunstnerhjemmet. Vi kender det fra Vilhelm Hammershøis (1864-1916) tyste stuer i Strandgade med støvkornenes dans i lyset fra de små vinduer og de hvide døre og fra P.S. Krøyer (1851-1909). En genre, der vidner om kunstnerens interesse for det intime liv i familien, men måske også kunne inspirere billedkøberne til et harmonisk, kultiveret liv.

Det blå interiør forestiller kunstnerens eget hjem og er fyldt med hans egne malerier og familiens samling af øvrige malerier, skulpturer, møbler og dekorative genstande. Som billedet vidner om, havde Wilde og hans familie et særligt forhold til kunsten og det gennem flere generationer. Hans fader, søofficeren Alexander Wilde var i 1838 med fregatten Rota, der hentede Bertel Thorvaldsen i Livorno, og udgav i 1884 *Erindringer om Jerichau og Thorvaldsen ombord paa Fregatten Rota*. Hans mor Ida Holten Thiele (1830-1863) var som barn

Side 24: Alexander Wilde ved sit arbejdsbord i Amtsmændsboligen. I baggrunden ses Bissens buste af Ida Wilde (f. Thiele). Foto: Lokalhistorisk Arkiv, Randers

Harald Giersing: *Portræt af en ung pige* (Ellen Wilde), 1904. Voks på lærred, 53 x 33 cm. Randers Kunstmuseum.

Portræt af Amtsforvalter Alexander Johan Sophus Just Wilde og fru Johanne Wilde, Født Købke, 1897. Fotograf Peter Christensen, Lokalkrav for Møn

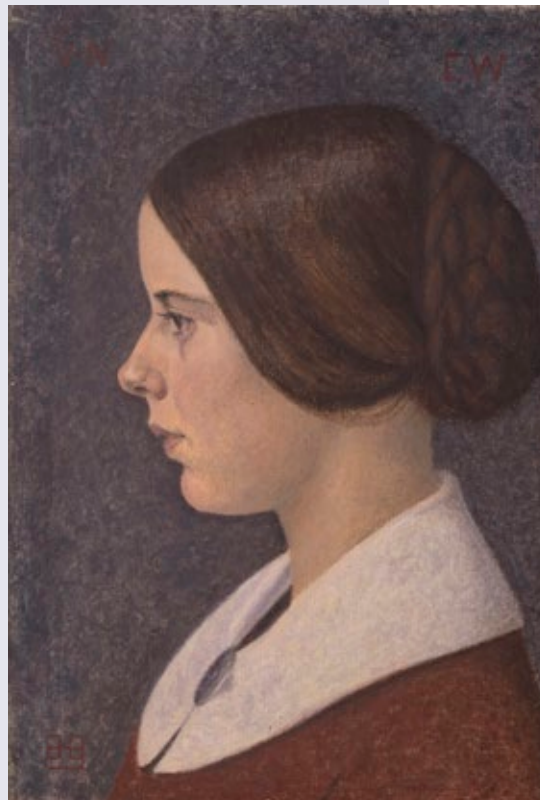

blevet portrætteret af sin slægtning Christen Købke (1810-48) og med sin søster og mor modelleret som skulptur af H.W. Bissen (1838). Skulpturen indgår ikke i interiøret, men fotografier fra amtsforvalterboligen vidner om, at en senere buste af Ida skabt af Bissen i 1863 stod i hjemmet. Idas navn er for øvrigt yderligere skrevet ind i historien gennem H.C. Andersens eventyr *Den lille Idas Blomster* (1835), der var skrevet til hende.

Wilde selv og hans hustru Johanne Wilde (1860-1942) var selv nære venner med forfatteren Henrik Pontoppidan (1857-1943), kunsthistorikeren og museumsdirektøren Karl Madsen (1855-1938) og med Ring. Det var som gæst hos Wilderne, Ring for en stund fandt det hjem, han savnede i sine turbulente ungdomsår. Peter Hertz, der i 1934 udgav den store monografi om Ring, skriver:

Det var første Gang siden Rings tidligste Aar i Barndomshjemmet, at han mærkede et kvindeligt Forsyn ved sin Side, der intuitivt og kærligt fattede hans uudtalte Ønsker og forstod hans Væsens Form, og han sluttede sig til Fru Wilde med en Hengivenhed, der gav hans Liv et nyt Indhold. I Samvær med hende og Børnene i Hjemmet, de to Dreng og den yngste, den lille Ellen, der som en Genganger af Moderen i Barneaarene var blevet hans særlige Yndling, følte han en fredfyldt Lykke som sjælden forhen i sit Liv, men samtidig en urolig Higen efter noget endnu mere fuldkomment, der var ham uopnaaeligt. (Peter Hertz: MALEREN L.A. RING. København, 1934, s. 220-22)

Det er Johanne, der ses i det smukke billede af Ring: *Sommer. Fru Johanne Wilde plukker markblomster. Ålsgårde* (1890) og i en række andre billeder af både Ring og Wilde selv. Det var Alexander

Wilde, der lagde grundstammen til museets store samling af Ring og bl.a. sikrede det vigtige maleri *Sommerdag ved Roskilde Fjord* (1900). Landskabet over døren i interiøret kunne godt være identisk med et af Rings lidt tunge og dystre landskabsbilleder, som han malede på i 1888, hvor han rejste i Johannes barndomsegn ved Vinding og Bryrup. Blandt de andre regelmæssige gæster i hjemmet var kunstnere som Svend Hammershøi (1873-1948), Sigfred Neuhaus (1879-1955) og Aage Bertelsen (1873-1945).

Alexander Wilde, var morbror til Harald Giersing (1881-1927), der ofte var sommergæst i Randers. Det var da også til Amtsmændsboligen i Randers, Giersing søgte hen, da han i 1905 forlod Det Kgl. Danske Kunstakademi uden afgang. Han malede flere portrætter af sin kusine Ellen Wilde, og mens Alexander Wilde ikke selv købte værker ind til museet af Giersing og hans kreds af modernistiske malere (det har måske været for moderne), bidrog besøgene og samvær i familien utvivlsomt til sønnen og fætterens overretssagfører Frank Wildes glødende passion for eksperimenterende kunst. Det bliver senere Frank Wilde, der som bestyrelsesformand for Aarhus Kunstmuseum erhverver en række 'provokerende' værker af netop Giersings kreds til museet i Aarhus. Herunder Giersings berømte maleri *Ung dame i lyseblåt* (1925).

På den måde fremstiller interiørbilledet på ingen måde et tilfældigt amtsforvalterhjem i provinsen, det dokumenterer en periodes kunstneriske liv. Sammen med ægteparret overretssagfører Paul Buhl (1881-1943) og fru Johanne Buhl (1889-1976) berømte stuer, havde Alexander og Johanne Buhls hjem toneangivende betydning for byens kulturelle liv. Nu tilbydes vi et blik ind i deres liv med kunst.

Sigurd Swane

Censur, raseri eller selvkritik?

Om bagsiden på et værk af maleren Sigurd Swane (1879-1973)

af **Inge Lise Mogensen Bech** / museumsinspektør

Under forberedelserne til Kulturhusets nye tag har vi flyttet en del rundt på Kunstmuseets fortrinlige samling. Det betyder, at I som gæster kan opleve mange værker, som efter en periode på magasin igen har fundet vej til museums væggen. Vi får også selv lejlighed til at kigge nærmere på vores samling. Blandt andet er vi blevet mindet om, at et værk af maleren Sigurd Swane har en ret speciel bagside. Bag på landskabsmaleriet *Skyet dag mod høst* fra 1946, findes et udateret familieportræt, som viser Swanes nære familie; hans hustru Agnete Swane (1893-1994) sammen med børnene Hanne (1926-1986), Gerda (1930-2004) og Henrik (1929-2011). Tager man børnenes alder i betragtning kunne portrættet således måske være malet omkring 1938, hvor Henrik var ca. otte år.

Sigurd Swane er en af dansk kunsts tidlige modernistiske fornyere. I 1910'erne var han med dristige farver og opløsning af motivets faste former med til at forandre maleriets udtryk og opgaver. Hans radikale værker fra begyndelsen af det 20. århundrede chokerede og overraskede publikum. Det var dog ikke blot med sine dristige farver og formop-løsende malerier i begyndelsen af århundredet, at han etablerede sit ry. Hans karriere varede mere end 70 år, og både arbejdssevne og talent forblev intakt lige til det sidste. Politiken skrev i hans nekrolog den 11. april 1973 således:

Han var til slut en lillebitte hvid olding. Men højt op i alderen kunne hans kunst stadig vække forundring og fortryllelse takket være iagttagelsernes umiddelbare friskhed og hans dansende pensel (...). Det er en vældig produktion, Sigurd Swane har lagt navn til. Han arbejdede hurtig og var altid myreflittig, levede med sit arbejde og for det. (...) Han var elev af Kr. Zahrtmann, hørte til kredsen omkring Fynboerne og giftede sig første gang med Johannes Larsens søster, Christine (...).

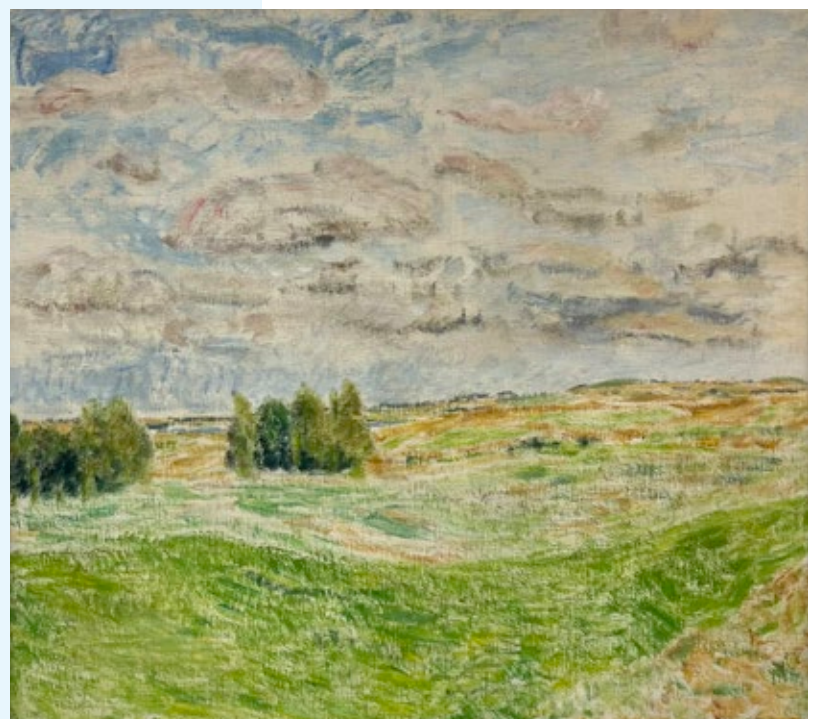
Det 94 år lange liv gjorde, at Swanes livsværk ikke blot blev et af betydningsfulde, men også et af de mest omfattende i det 20. århundredes danske kunst. Randers Kunstmuseum opdagede ham som de allerførste, for allerede ved hans udstillingsdebut på Charlottenborg i 1903 erhvervede museet et lille interiørmaleri. Indtægten for billedet brugte han til leje af et atelier, så med sit dristige opkøb af en debutant var museet med til at sikre Swanes fortsatte kunstneriske løbebane. Randers havde dog allerede været vigtig for Swane. Han besøgte nemlig byen, hvor han havde familie, i år 1900. Her havde han, som det oplyses i en ny bog (*Sigurd Swane* af Lise Fogh fra 2022) "den store Glæde at komme i et virkeligt levende Kunstnerhjem, hos Amtsforvalter Alexander Wilde", som var vennen Harald Giersings (1881-1927) morbror. Forbindelsen til Randers blev dermed sluttet længe før Swane blev en del af de unge revolutionære malere, som i 1913 dannede sammenslutningen *Grønningen* for at forkaste en forældet og bagudskuende kunst. En løbebane, som han kom ind på, da han i 1907 besøgte Paris med Harald Giersing, og mødet med den franske kunsts friske farver forandrede hans maleri for altid.

Skyet dag mod høst er fra 1946 og stammer fra den periode, hvor familien Swane boede i Plejerup ved Odsherred. Her havde familien Swane på en bakkekam med udsigt over Lammefjorden i 1934 opført en gård, tegnet af Agnete Swane. Stedet fik navnet "Malergården" og kan i dag besøges som en del af Museum Vestsjælland. Maleriet fra 1946 viser sommergrønne og høstmodne marker med enkelte træer og en skytung sommerblå himmel over landskabet. Bag på det sommerlige landskabsmotiv findes som nævnt et gruppeportræt.

Sigurd Swane, Familieportræt på bagsiden af *Skyet dag mod høst*, udateret og overmalet. Olie på lærred, 90x100 cm.
Foto: Mark Dyer/Randers Kunstmuseum

Sigurd Swane, *Skyet dag mod høst*, 1946. Olie på lærred, 90x100 cm.
Randers Kunstmuseum

Det specielle er, at bagsidefamilieportrættet er malet næsten hidsigt over. Overmalingen ser ud til at være udført med den okker-farve, som Swane har benyttet til mellem-grunden på forsidens smukke høstlandskab. Ansigterne er dækket med brede penselstrøg, som skjuler personernes udseende og identitet. Det er vanskeligt at se, hvad personerne laver. De sidder omkring et bord, men hvilken aktivitet er de mon i gang med? Det helt store spørgsmål er imidlertid, hvorfor familiens ansigter er slettede?

Det kan måske skyldes, at Swane i tiden efter 2. verdenskrig har manglet lærred og derfor har benyttet muligheden for at forvandle et privat familieportræt til et salgbart landskab, men den meget voldsomme udradering af familiens ansigter (mens alt andet står urørt), sætter unægtelig fantasien i gang. Var Sigurd Swane mon utilfreds med maleriet, med familien, eller med at billedet skulle sælges?

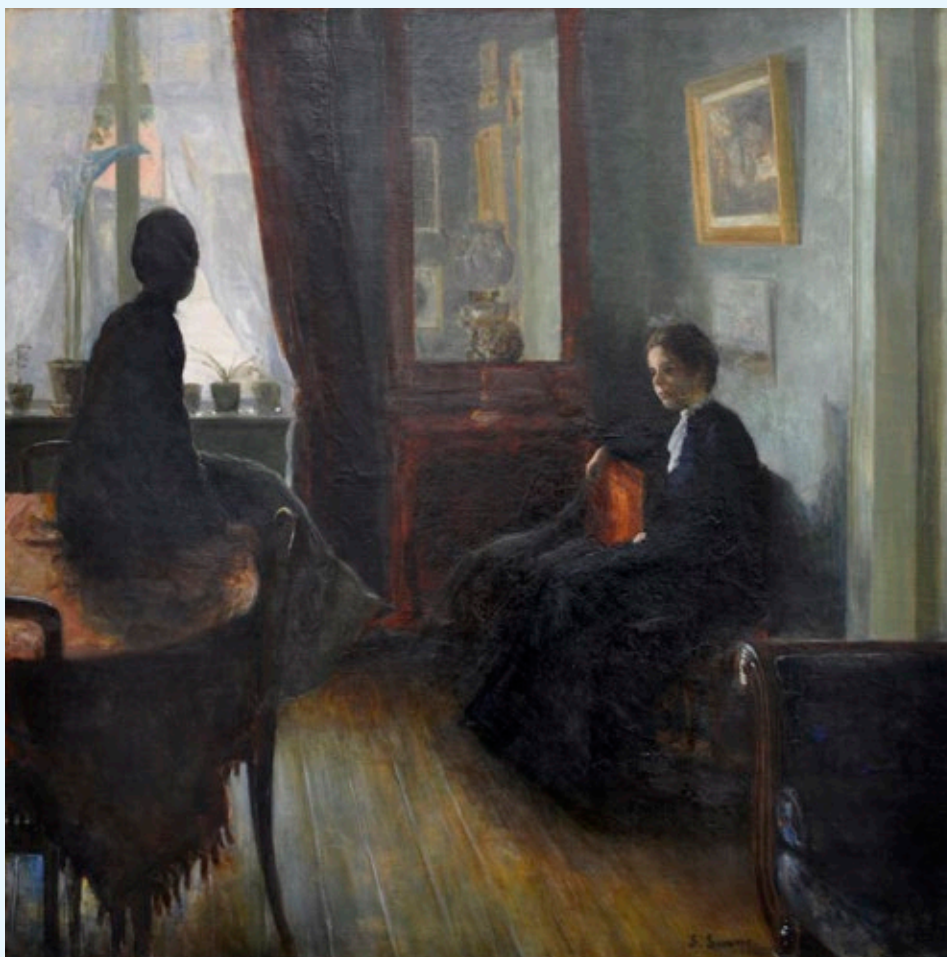
Denne gåde fik os til at kontakte gode kolleger på Odsherred Kunstmuseum, Museum Vestsjælland. De har ansvaret for Swanefamiliens hjem *Malergården*, i Plejerup ved Odsherred (den gård, som Familien Swane opførte i 1934, fordi de ønskede at realisere ideen om et liv i samklang med naturen). Museet ved derfor alt om familien Swanes liv og værk og rummer den fremmeste kunstfaglige ekspertise på området. Vi var interesserede i at vide, om Randers Kunstmuseums værkbagside er et særsyn, eller om Sigurd Swane helt generelt genbrugte lærreder og slettede bagsider? Og vi ville også gerne høre deres bud på, hvorfor familiens hoveder var censurerede.

Derfor er vi glade for, at både chef for kunst og forskning Britta Tøndborg og den nu pensionerede Swane-ekspert, Jesper Seidner-Knudsen givet os gode forklaringer på,

hvorfor motivet er overmalet. De foreslår blandt andet, at det kan skyldes, at Swane selv var meget kritisk over for sine evner til at male portrætter. Seidner-Knudsen uddyber:

Jeg kender ikke til andre eksempler på voldsom udradering af ansigter; men vi ved, at Swane generelt følte sig usikker i forbindelse med portrætmaleri, og var meget kritisk over for sin egen formåen. I sine upublicerede erindringer fra 1947, håbede den 68-årige kunstner at blive bedre til at male portrætter. Ofte, når han udførte portrætter, måtte han gøre flere forsøg. Det gjaldt f. eks. portrættet af Martin A. Hansen, som han malede på i tre omgange fra 1947 til 1962.

Seidner-Knudsen fremhæver dog også, at Swane faktisk udførte en lang række helt formidable portrætter – mest i første halvdel af karrieren – bl.a. af forfatterne Harald Kidde (1878-1918), Otto Gelsted (1888-1968) og Henrik Pontoppidan (1857-1943).

Sigurd Swane, *Indenfor*, 1903.
Olie på lærred, 79x78,5 cm.
Randers Kunstmuseum

Foto af familien, Agnete med børnene Hanne, Gerda og Henrik, ca. 1938.

Det lader dermed til, at Randers Kunstmuseums "vansirede" Swane-bagside er helt usædvanlig og ekstraordinær.

Der er imidlertid endnu en forklaringsmulighed, som dukkede frem i researchen til denne tekst. Måske har Swane omkring 1946, som antagelig er tidspunktet, hvor han vendte lærredet og overmalede bagsiden, været særlig udfordret på sine evner som portrætmaler. I 1945 havde Swane i konkurrence med Olaf Rude (1886-1957) og William Scharff (1886-1959) fået bestilling på et stort gruppeportræt; et maleri af bestyrelsen i Th. B. Thriges Fond. Opgaven var udbudt for at befordre samtidens ypperste portrætmaleri. Da værket i januar 1947 blev afsløret på Grønningens udstilling, var anmelderne imidlertid enige om, at maleriet var mislykket. Politikens anmelder Walter Schwartz skrev 25. januar:

Det Billede, der burde have været Hovedværket, Sigurd Swanes Portrætgruppe af Styrelsen i Thriges Fond, blev det ikke, og Nederlaget rammer ikke blot Swane personlig, men hele den nutidige danske monumentale Portrætkunst. Det er Jammerskade, for her var for en Gangs Skyld vist en stor Gestus fra en side, hvor man økonomisk er i Stand til at vise den. (...) Swane har ikke stillet sig noget kunstnerisk Maal, ikke vovet en Indsats, ikke spændt en Nerve. Rent artistisk har han givet blankt op. (...) Vor Tids Malere kan ikke noget, vil der blive sagt! [...] For Swanes eget Vedkommende er slaget allerede vundet paa en anden Front. Hans koloristisk perlende Landskaber er Vidnesbyrd om, at han stadig befinder sig paa sin Kunsts Tinde.

Sigurd Swane, *Emigranterne*, 1935. Olie på lærred, 99x99cm.
Foto: Museum Vestsjælland, Malergaarden, Plejerup.

Sigurd Swane, *Moder og barn*, 1931. Olie på lærred, 120 x 95,5cm.
Randers Kunstmuseum.

Swane malede efterfølgende Thrigefondens bestilling om, så det endelige portræt blev helt forandret. Kunne det være kritikken af Thrige-portrættet, som fik Swane til slette sit familieportræt og male et landskab i stedet? Den store portrætbestilling, som blev godt betalt, udelukker i hvert fald, at økonomi (ønsket om at spare på lærredet) skulle have været en nødvendig årsag til overmalingen af bagsideportrættet.

Sammenligner vi det overmalede portræt med et af Swanes kendte malerier af Agnete og børnene, værket *Emigranterne* fra 1935, som er et af de mest foruroligende familieportrætter i dansk kunst, er det desuden tydeligt, at det idylliske landliv også indeholdt udfordringer. Der kan derfor også være den enkle forklaring, at det overmalede familieportræt var så personligt, at Swane ikke ønskede, at det skulle hænge hos andre.

Ovenpå portrætkrisen fik Swane i 1947 et sammenbrud. Derfor blev det af særlig betydning, at familien i 1949 med forpagtning af gården fik mulighed for at hente ny inspiration i udlandet. Fjerne destinationer, nye motiver og varme lande var den opmuntring kunstneren behøvede. Rejserne foregik i det, som måske har været Danmarks første mobile home. Familien indrettede nemlig et hjem på ladet af en Bedford-lastbil. Dermed kunne de rejse ud uden at forlade hjemmet. De rejste blandt andet til Portugal og Spanien med husvognen, som de kaldte Casambu. Et ambulans hus med stue, værelse og toilet samt plads til staffelier og malergrej. Portrætter, landskaber og blomsterbilleder flød nu fra Swanes pensel med fornyet energi.

Randers Kunstmuseum har endnu et familieportræt malet af Swane, *Moder og barn*, fra 1931, så vi er enige med Seidner-Knudsen i, at Swane også malede meget vellykkede portrætter. Selvom vi ikke kan give en sikker løsning på bagsidemaleriets spændende gåde, deler vi gerne udfordringen med jer. Derfor hænger værket lige nu fremme i museet med bagsiden ud.

Wenzel Tornøe

Modelmaleri eller 'vaskeægte' realisme

Ny information skaber tvivl om historien bag et af museets mest populære motiver.

af **Lise Jeppesen** / Museumsdirektør

Wenzel Tornøes lille billede *Syerske. Pinsemorgen* var det første maleri der blev købt til Randers Kunstmuseum. Maleriet forestiller en unge pige, der udmattet er faldet i søvn på sin stol, under arbejdet med en smuk grå silkekjole. Lampen på arbejdsbordet sender sit gyldne skær ud på de smukke og farverige stofrester på arbejdsbordet og op på ansigtet af den sovende pige. Arbejdet med kjolen må have trukket ud til langt ud på natten, men nu er morgenen kommet og pinsesolen danser på de med avis-papir tætnede grå bræddevægge i det fattige kvistværelse. Kontrasten mellem pigens brune kjole og silkekjolens smukke stof bidrager til historien om uretfærdige sociale vilkår i 1880'ernes Danmark.

Maleriet blev erhvervet i 1891 og var noget af et kup! På det tidspunkt var motivet allerede blevet folkeeje. Da det blev udstillet første gang på Charlottenborg i 1882 karakteriserede *Berlingske Tidende* det således: "Et lille rørende arbejderdrama med kamp mellem dagslys og lampelys... det råber ikke højt, det forarger ikke og taler dog om livets nød". I 1885 blev det gengivet på forsiden af *Illustreret Familie-Journal* ledsaget af et digt af Vilhelm Bergsøe. Faktisk blev maleriet så populært, at Tornøe malede det mindst én gang til, ligesom det blev mangfoldiggjort som grafisk tryk af litografen Adolph Kittendorff (1820-1902) som del af serien *Billeder efter kendte danske malere*. I 1907 skriver *Illustreret Tidende*:

Der er ikke mange Malernavne, der havde Klang Landet over som Wenzel Tornøe. Der kan være mange større end hans, som daarlig nok kendes, Hvem Wenzel Tornøe, vidste alle. Det var ham, der havde malet Sympigen, som Pinsemorgen

sidder ved Symaskinen paa sin fattige Kvist og er faldet i Søvn over den fine Kjole, for hvis Skyld hun har maattet sidde oppe hele Natten. (Illustreret tidende 1907. 168)

Sideløbende er billedet blevet reproduceret i en række kunsthistoriske publikationer fra Sigurd Müllers *Nyere dansk malerkunst* fra 1884 til Peter Michael Hornungs *Realismen. Ny Dansk Kunsthistorie IV* fra 1993. I 1980 udgav Mette Thelle og Villads Villadsen den lille publikation *Omkring et kunstværk. Sympigen*, der udkom her på museet i forbindelse med en lille temaudstilling.

Fælles for receptionshistorien er imidlertid en diskussion om hvorvidt Tornøe var 'ægte' realist der hentede sine motiver fra gaden eller om han forsødede sine motiver via brug af 'smukke' modeller og derved gjorde dem mere spiselige for et folkeligt publikum. Således skriver Erik Mortensen i sit store tobindsværk om *Kunstkritikkens og Kunststopfattelsens Historie* i Danmark (1990):

Wenzel Tornøes kunstneriske produktion fra debut'en i 1865 til hans død afspejler, hvad man kunne fristes til at kalde den typiske Charlottenborg-kunst i perioden. Den eneste af tidens populære genrer, han ikke viste interesse for, var landskabsmaleriet. Derudover havde han en tilbøjelighed for det sentimentalt anekdotiske såvel i genrebillederne som i de religiøse fremstillinger. Hans billeder fra Italien er i så henseende karakteristiske for hans tilbage-skuende og publikumsvenlige stil. De bedste rummer imidlertid både maleriske kvaliteter og viser en særdeles dygtig hånd, såvel når det gælder billedkomposition som figurfremstilling.

Wenzel Tornøe: *Syerske. Pinsemorgen*, 1882.
Olie på lærred, 40 x 36 cm. Randers Kunstmuseum

Hans i dag bedst kendte billede, En syerske pinsemorgen, malet i mindst 2 udgaver (senest udbudt hos Sotheby i London 1981), er ligeledes meget dygtigt udført. Det fremstiller en hverdagssituation med social appel, kendt fra bl.a. Emile Zolas forfatterskab og i Danmark Sophus Schandorphs, men er nok mest umiddelbart inspireret af maleren Chr. Krohg. Men ligesom Frans Henningsens skildring af en enlig mor, "Forladt", udstillet 1888, er billedet et modelmaleri, endda af en iøjnefaldende køn model; skildringen er ikke hentet "fra gaden", som de ægte realister gjorde det. (Erik Mortensen: Kunstkritikkens og Kunstopfattelsens historie i Danmark, bd. II, 1990).

Det, der har ansporet denne artikel er en mail fra Lis Kristoffersen der fortæller, at hun er oldebarn til den portrætterede.

Lis Kristoffersen skriver, at sypigen i virkeligheden hed Anne Kirstine Pedersen. Hun var født i 1861, formentlig på Fyn, men flyttede som ganske ung til København. Hvor hun mødte Tornø vides ikke. Det har det ikke været muligt at opspore. Hvad der dog vides med sikkerhed er, at Anne Kirstine ernærede sig som syerske. At Kristoffersens historie er autentisk nok vidner et fotografi af den unge Anne Kirstine. Hun har en stor lighed med sypigen i Tornøes maleri. I et tidligt foto er hun endog iført en kjole med samme krave som den, der ses på maleriet. Hvis det virkelig er Anne Kirstine som familien også beretter, har Tornøe anvendt en syerske "fra gaden" som "de ægte realister"!

At billedet er iscenesat og at hun selv har indvilliget i at stå model er dog helt sikkert. Tornøe har ikke bare opsnappet et objektivt øjebliksbillede af en virkelig situation. I så fald skulle han have siddet og ventet en del timer på det 'rette øjeblik'. Det er selvfølgelig også muligt at han har fundet et fotografi, han ønskede at arbejde ud fra, men det er nok heller ikke sandsynligt. Der er flere indikationer på, at maleriet ikke er skabt i kunstnerens eget atelier. For det første indgår de forskellige elementer i interiøret, bordet, lampen, stolen og kvisten ikke i andre af Tornøes værker fra samme periode. Hvis maleriet var et 'atelierbillede' ville man formode at der var blevet produceret flere billeder i det samme rum med lignende opstillinger. For det andet ved vi, at Anne Kirstine nogle år senere, faktisk boede på et kvistværelse på Alexandravej 5 på Nørrebro. Hvis hun allerede boede der i 1882 er det nærliggende, at hun blev

malet der!

Hvis det er rigtigt kan vi hermed sende en drillende kommentar tilbage til Mortensen der affærdiger Tornøe for hans sentimentalitet og for med sin skønhedsdyrkelse at fremtræde usandfærdig. Må det ikke være skønt og alligevel være ægte 'protestkunst'? Om Henningsen fremhæver Mortensen, at "sentimentalitet er uforenelig med kunst", at rigtig kunst altså ikke må appellere overdrevent til følelserne! Er det et helt korrekt og til enhver tid gældende parameter for kunst? Det er en anden diskussion.

Desværre blev sypigens historie ikke det rene skønmaleri. Anne Kirstine blev gift som 23-årig med en mand fra Frederiksværk, August Gudmund Ewald Jacobsen, med hvem hun fik 6 børn. Hun ernærede sig også efter giftermålet som syerske, og han var maskinarbejder ved Københavns Sporveje. Han fik en trist skæbne, da han som 46-årig tog fejl af en flaske med saltsyre og drikkevand på sin arbejdsplads, han blev bragt på hospitalet, men overlevede ikke. Anne Kirstine Pedersen blev således enke i en alder af 42 år og var alene med sine børn. Sypigen blev dog selv over 90 år gammel!

Hvorfor endte maleriet af hende i Randers? Tornøe var overordentlig gode venner med både maleren Johan Rohde (1856-1935) og forfatteren Henrik Pontoppidan (1957-1943) og nævnes ofte i deres brevveksling. Frøken Tornøe, Wenzel Tornøes søster havde et pensionat i København, hvor både Pontoppidan og Rohde boede i en årrække og de ferierede ofte med parret Tornøe. Både Pontoppidan og Rohde kom fra Randers og havde gode venner i hjembyen. Mon ikke det er dem, der har anbefalet et køb?

Kvisten på Alexandravej.

Anne Kirstine Jacobsen (født Pedersen). Sandsynligvis fotograferet i forbindelse med sin 90. års fødselsdag.

Anne Kirstine Pedersen som ung.

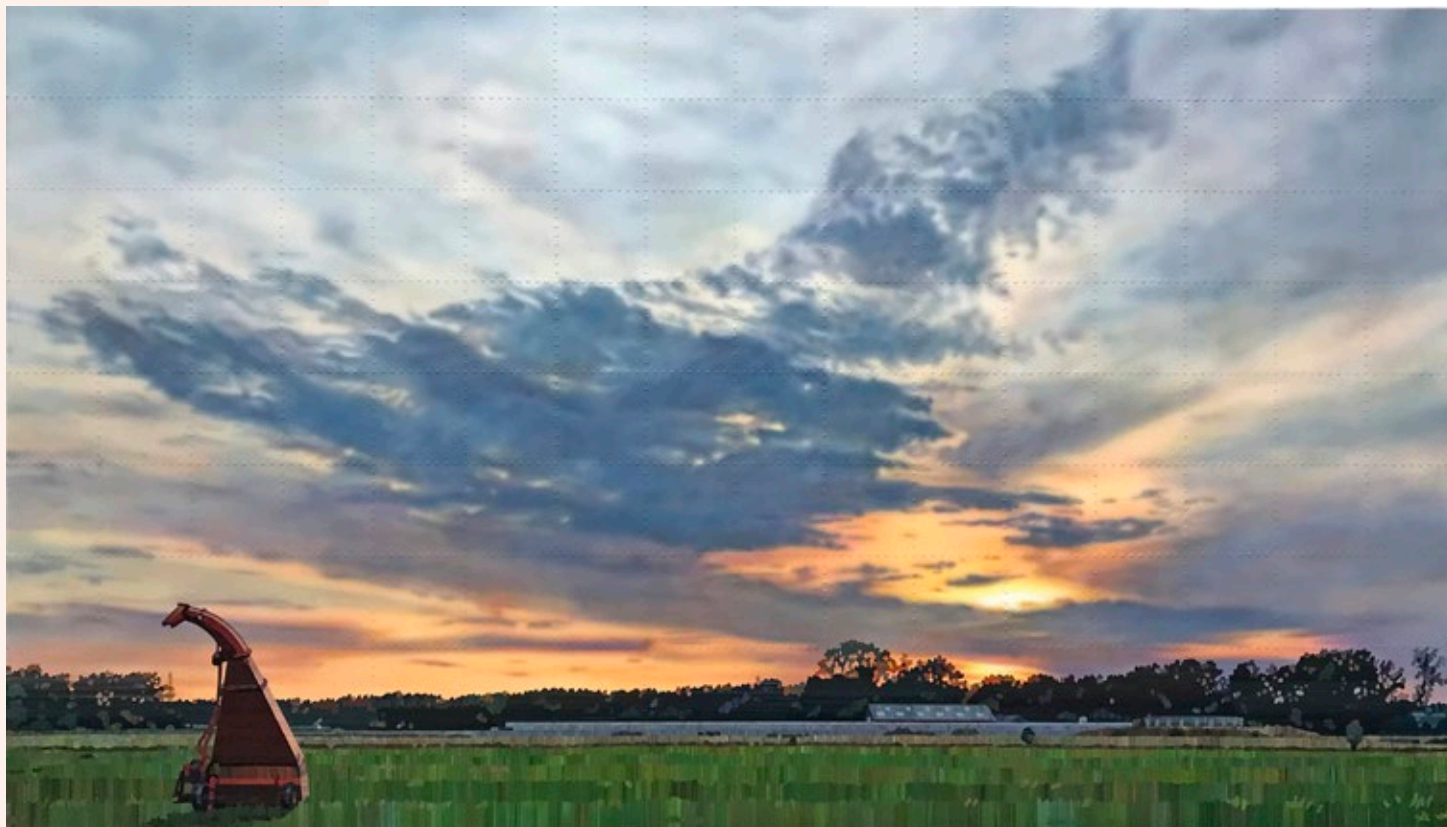

Det sker

Det kommende forår og sommer byder på et bredt udvalg af arrangementer på Randers Kunstmuseum som forfatteraftener, artist talks, børneworkshop og meget mere.

Torsdagsdialogerne på tur

Cykelsmed Claus Ørsted og museumsdirektør Lise Jeppesen tager dette forår på tur. Vi besøger kirken, hotellet, logen, retten og cykelsmeden. Kulturhuset renoveres og der kan forekomme larm på kunstmuseet i dagtimerne. Derfor afholdes sæsonens torsdagsdialoger som en 'tour-de-Randers' hvor vi opsøger dagens udvalgte kunstværk(er) på en anden adresse end kunstmuseets. Det er samtidig en kærkommen lejlighed til at besøge og gå i dialog om nogle af de fantastiske kunstværker, man kan opleve rundt om i Randers. Flere af værkerne er ikke normalt tilgængelige for offentligheden. Vi håber, I vil med på tur.

Der er som altid fri entré til dialogerne. Bemærk dog egenbetaling på kaffe og kage den 23. marts.

— 9. marts kl. 15

Sct. Mortens Kirke, Kirketorvet 10, 8900 Randers

Dagens kunstværk er Per Kirkeby: *Gethsemane Have*. Altertavle til Sct. Mortens Kirke. Indviet 2004.

— 23. marts kl. 15

Hotel Randers, Torvegade 11, 8900 Randers

Dagens kunstværk er Erik A. Frandsens blomstermotiver udført i scagliola i 2018 til den gamle gobelinsal på Hotel Randers, nu kendt som Frandsen salen. Hotel Randers serverer kaffe og kage, der opkræves derfor 80 kr. for deltagelse, der skal betales på dagen.

— 20. april kl. 15

Frimurerlogen Sankt Martin, Søren Møllers Gade 14, 8900 Randers

Dagens kunstværker er logens tre store malerier af Ane Brügger, herunder *Nadveren*, 1959.

— 4. maj kl. 15.30

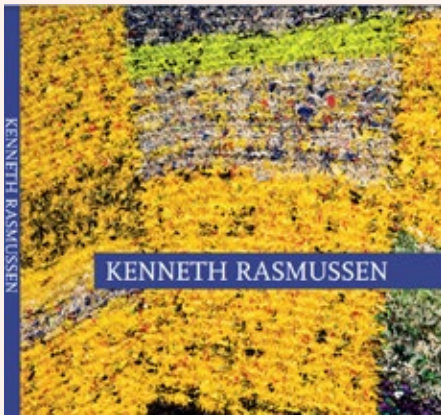
Retten i Randers, Nørregade 1, 8900 Randers

Dagens værk er Allan Otte: *Slut for nu* (Solnedgang over minkfarm), 2022.

— 23. maj kl. 15

Cykelbørsen, Vestervold 24, 8900 Randers

Dagens værk er endnu ukendt for kunstmuseet, så det bliver en overraskelse for alle, undtagen cykelsmeden.

Ny bog om Kenneth Rasmussen

Det er med stor glæde Randers Kunstmuseum, Kunstsolen Bifrost og LEV Randers nu kan præsentere bogen **KENNETH RASMUSSEN**. Målet er at give en fantastisk udstilling af Kenneth Rasmussen på Randers Kunstmuseum et efterliv og samtidig bidrage til fortællingen om Kenneths kunst både nationalt og internationalt.

Udstillingen KENNETH RASMUSSEN blev vist fra 24. juni til den 23. oktober 2022 og var i den grad en publikumssucces. Reaktionen fra de mange gæster var enestående og overvældende. Alene til fernisering, hvor professor og billedhugger Bjørn Nørgaard holdt åbningstalen kom der over 500 gæster og DR2 programmet *Fri sex til de udviklingshæmmede* om Kenneth Rasmussen blev streamet af over 106.000 personer på Facebook. I store dele af udstillingsperioden strikkede Kenneth i udstillingen og mange satte stor pris på at møde ham.

Kenneth Rasmussen er født i 1971 og bor og arbejder i Randers. Gennem de sidste 20 år har han udstillet verden over, men udstillingen på Randers Kunstmuseum var hans første på et 'normalt' statsanerkendt kunstmuseum. Baggrunden er, at Kenneth kategoriseres som 'outsider-kunstner'. Han er tilknyttet kunstsolen Bifrost, der understøtter kreative talenter blandt udviklingshæmmede.

Dansk og internationalt er der de seneste år kommet fokus på oversete skikkelser og på at udfordre normative skel mellem 'normale' kunstnere og 'outsider-kunstnere', der på grund af handicap eller marginaliseret etnicitet, ekskluderes fra den etablerede kunstverden. Målet er at skabe rum for flerstemmighed og mangfoldighed (verdensmålet om retfærdige, inkluderende og repræsentative institutioner). Med bogen håber vi, at have taget et skridt på vejen til at sikre Kenneths fantastiske strikkede installationer i plastik, hans grafiske værker og skulpturer en plads i den moderne kunsthistorie.

Bogen er realiseret med støtte fra LEV Randers, Danske Handicaporganisationer, BUCHS Grafiske og Jonna Thygesen. Den er 80 sider lang med artikelbidrag af billedhugger og professor Bjørn Nørgaard og museumsdirektør Lise Jeppesen og takket være en række fotografer, Lars Bay, Mark Dyer, Bjarne Riis Nygaard, Jacob Lerche og Per Kjærsgaard er den rigt illustreret. Vi takker varmt alle bidragsydere til publikationen!

Bogen kan købes på Bifrost, på Randers Kunstmuseum i butikken og i museets webshop for 130 kr.

Randers Kunstmuseum digital Lyt til kunsten

Randers Kunstmuseums store samling er et veritabelt skatkammer af dansk kunst fra 1800 op til nutiden, som man kan opleve på museet. Med det nyeste format i Randers Kunstmuseum Digital tilbyder museet nu en ny måde at møde kunsten på virtuelt. Vi har udviklet de første tre korte podcast omkring et kunstværk i museets samling, og vi planlægger løbende flere. Her kan man møde kunstneren eller en af museets formidlere og høre om tanker bag værket. Målet er at skabe nærværende og engagerende formidling, hvor den personlige fortælling er i fokus.

Podcastene kan streames hjemmefra på [randerskunstmuseum.dk/lyt til kunsten](http://randerskunstmuseum.dk/lyt-til-kunsten), men også hentes ned på telefonen på museet, når man står foran værket.

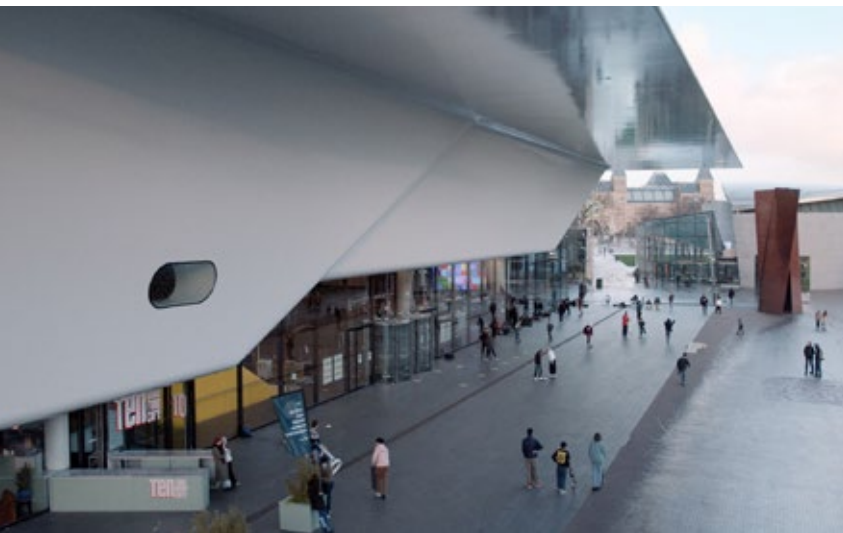
PODCASTS

- Mie Mørkeberg fortæller om sit maleri *Pear Tree*, 2021. Olie og akryl på lærred, 170 x 190 cm.
- Katja Bjørn fortæller om sin videoskulptur *Canned Mermaid*, 2008. Mixed media, O. 100 x 90 cm.
- Lise Jeppesen, museumsdirektør, fortæller om Poul Anker Bech: *Gylden aften*, 2002. Olie på lærred, 102 x 132 cm.

De tre første podcast er udviklet i samarbejde med Peter Solak med støtte fra VisitAarhus.

Mie Mørkeberg: *Pear Tree*, 2021. Olie og akryl på lærred, 170 x 190 cm.

White Balls on Walls

— Torsdag den 23. marts 2023 kl. 19

Hvad stiller vi op med en kunsthistorie, hvor alle værkerne er lavet af mænd? Sid med til møderne, når Stedelijk-museet i Amsterdam prøver at bringe kunsten ind i en ny tid. Det er klogt og morsomt at lytte til i en elegant film, der sætter fagligheden højt.

Det går ikke længere, at der kun hænger kunst af hvide mænd på museernes vægge. Tiderne skifter, og på Stedelijk-museet i Amsterdam har direktør Rein Wolfs og hans dygtige team sat sig for at gøre noget ved det. Men hvordan? I en klog og morsom film, der vægter nuancer og kompleksitet over hurtige slogans og nemme løsninger, har instruktør Sarah Vos haft fuld adgang til samtalerne på det verdensberømte udstillingssted i en tid, hvor kulturen er i forandring. Det er en fornøjelse at lytte med, for det faglige niveau er tårnhøjt, og selvironien herligt underspillet. Teori og praksis er ikke altid i synch, når diversiteten skal have et skub. For nogle er det sproget selv, der er problemet, og ikke kun et spørgsmål om hvad der hænger på de hvide vægge.

OBS: Viser i Underværket

Filmintroduktion. Forud for filmen vil Lise Jeppesen, museumsdirektør på Randers Kunstmuseum perspektivere diskussionen lokalt og nationalt. Også i Danmark er der politisk fokus på kønsbalancen i kunstmuseernes udstillinger og indkøb. Kulturminister Jakob Engell Schmidt har i februar 2023 igangsat i en større undersøgelse af de statslige og statsanerkendte museers indkøb, som skal afdække repræsentationen af kvindelige kunstnere. Men hvordan arbejder man med det lokalt og hvordan ser situationen ud på Randers Kunstmuseum?

Entré: 45 kr. Billet via place2book.com

White Balls on Walls – Randers: DOX - Underværket

Tid: 90 min

Instruktør: Sarah Vos

Sprog: Hollandsk og Engelsk

Arrangeret af Underværket, Randers Bibliotek og Randers Kunstmuseum.

SE Trailer på www.youtube.com/watch?v=OgKiYLrWLC

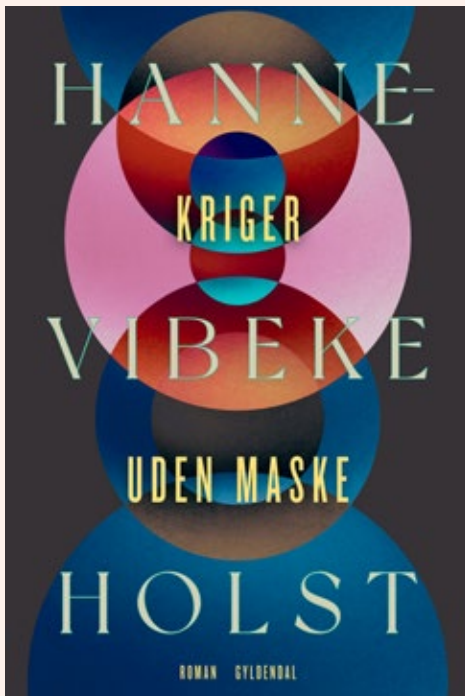

Skattejagt på museet

Der er altid skatte og overraskelser at finde, når man går på opdagelse i Randers Kunstmuseums samling. I foråret kan børn og barnlige sjæle imidlertid få udleveret et rigtigt skattekort, som sender dem på ekspedition blandt kunstmuseets mange nyophængte værker i forbindelse med kulturhusets ombygning. Hvis du kan finde de rigtige detaljer på værkerne, så kan du også løse skattekortets kodeord. På hvilket værk sidder mon en lille hund? Og hvor finder du et øje på hvid baggrund? Skattekortets røde kryds leder dig på rette vej. Det sidste kryds er sat ved kunstmuseets butik. Her kan du nemlig hente en lille præmie, når du har løst opgaven.

Tag dit barnebarn, din barn eller din nabo ved hånden og kom ind og udforsk samlingen fra et nyt perspektiv. Det er gratis at deltage – det tager ikke ret lang tid – til gengæld er du garanteret gode kunstoplevelser undervejs. Vi glæder os til at se både børn og voksne til skattejagt på museet.

Hanne-Vibeke Holst om 'Kriger uden Maske'

— Onsdag 12. april 2023 kl. 19

Oplev Hanne-Vibeke Holst fortælle om sin seneste roman *Kriger uden maske*, en historisk roman om en af nyere tids mest betydningsfulde danske kunstnere, billedhuggeren Sonja Ferlov Mancoba.

Romanen er en fiktionsroman bygget over billedkunstner Sonja Ferlov Mancobas tidlige liv mellem 1930-1944, fra mellemkrigstidens København, Gudhjem og Birkerød til nazisternes Berlin og det besatte Paris. I foredraget fortæller Holst om, hvordan det var at komme helt tæt på et menneske, hun ikke kendte meget til, før arbejdet begyndte. Hvordan hun bevægede sig i Sonja Ferlov Mancobas fodspor, fulgte hendes kampe og brik for brik kunne sammensætte historien om kvinde og kunstneren.

Foredraget er arrangeret i samarbejde med Randers Bibliotek og FOF Randers. Det finder sted på Randers Kunstmuseum, hvor museumsdirektør Lise Jeppesen indleder med en kort introduktion til to skulpturer i museets samling.

Hanne-Vibeke Holst (f. 1959 i Hjørring) er uddannet journalist fra Danmarks Journalisthøjskole. Hendes forfatterskab er udgivet i flere lande og nogle af hendes romaner er filmatiseret.

Pris 150 kr. Der er begrænset antal pladser.

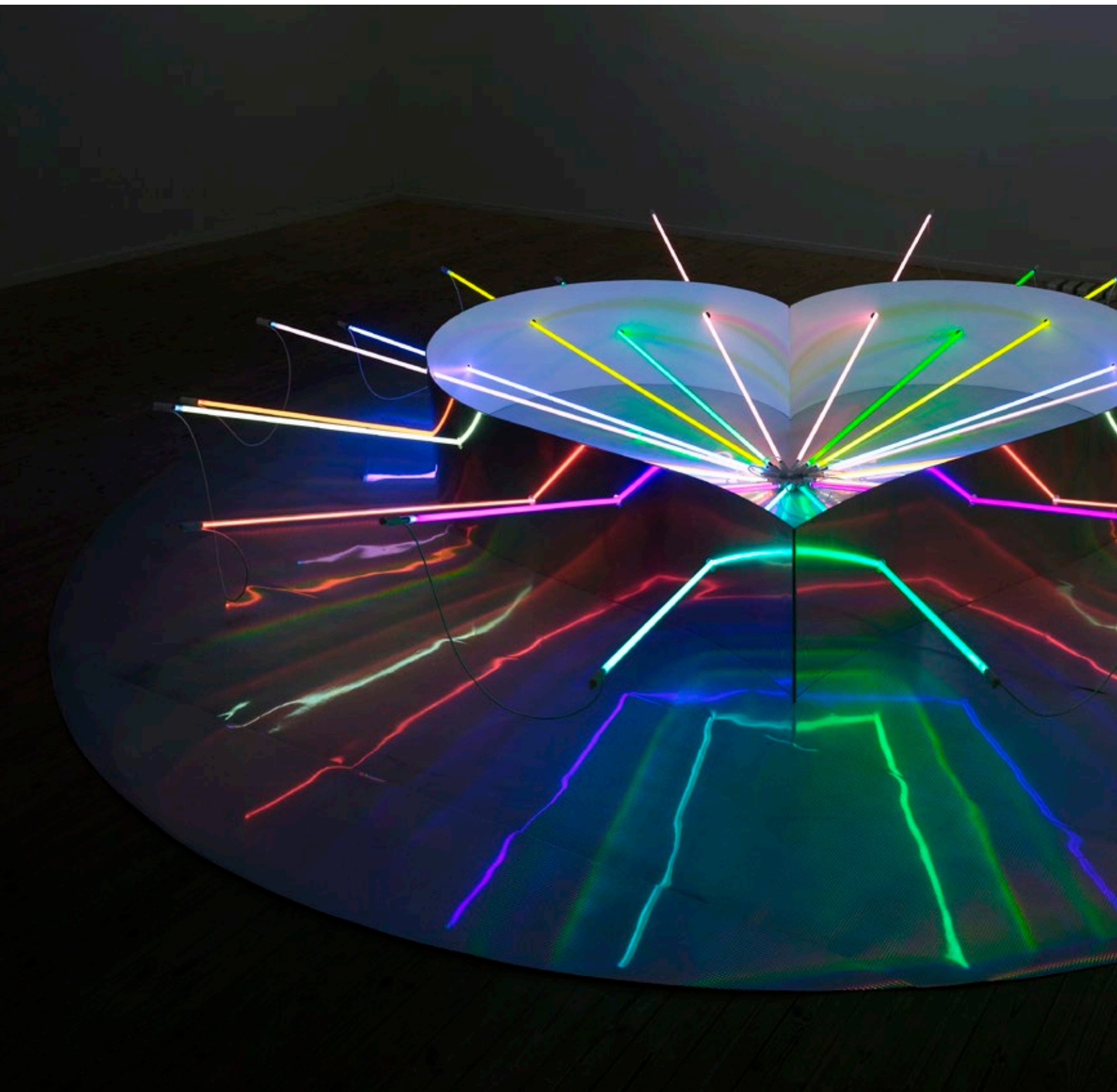
Randers Kunstmuseums Venner 100 kr.

Billetter kan bookes på www.randerskunstmuseum.dk

Hanne-Vibeke Holst

Hanne-Vibeke Holst (f. 1959 i Hjørring) er uddannet journalist fra Danmarks Journalisthøjskole. Hendes forfatterskab er udgivet i flere lande og nogle af hendes romaner er filmatiseret.

Viera Collaro, *From the Depths of My Heart*, 2009. Installation af aluminium, neon og halogen film, diameter 3 meter. Kunstmuseet i Tønder, MSJ.

Viera Collaro – *Spaciousness*

11. november 2023 – 3. marts 2024

Randers Kunstmuseum viser i efteråret 2023 en stor soloudstilling med den dansk-amerikanske kunstner Viera Collaro (f. 1946). Hun har gennem årtier, siden afgang fra Det Kgl. Danske Kunstakademi i 1975, været en pioner på den danske kunstscene, særligt indenfor et kunstnerisk eksperimenterende felt, hvor lys, farver og kroppen i rummet er omdrejningspunktet. Hendes lysskulpturer forandrer ikke blot det stof, de er lavet af; de former en ny verden omkring sig.

Randers Kunstmuseums vartegn *Ring* fra 1997, som med sin smukke form og sit regnbuefarvede lys markerer indgangen til Kulturhuset, er skabt af Collaro til netop denne facade. Her inviterer den perfekte og spejlblanke cirkel de besøgende ind til flere oplevelser og forandrer samtidig Kulturhusets grå arkitektur ved at hente skiftende spejlinger af verden ind på facaden. Værket opleves forskelligt gennem døgnets tider, og kombinationen af lys, cirkel og sted tilføjer bygningen et nyt niveau af energi, farve og betydning. Et konkret sted møder en evig cirkulær form. *Ring* er et smukt eksempel på, hvordan Collaros harmoniske og æstetiske værker af lys og form samtidig skaber ny betydning og inviterer beskueren til at opleve verden på nye måder. I kraft af lys og intensitet virker værket over stor afstand og omskaber rummet mellem os og ringen. Det universelle og det spirituelle mødes, når kunstneren inviterer os til at se på verden på ny og finde hvert øjeblik særlige skønhed og nærvær. Med 'penselstrøg' af lys skaber hun en ny virkelighed; symfonier af energi, farve og form.

I anledning af at Viera Collaro i 2021 blev 75 år, tog Randers Kunstmuseum og AroS Aarhus Kunstmuseum fælles initiativ til en markering af Collaros betydning for sit felt. Først, i 2022, på AROs med udstillingen *LEVITATION. COMPASSION. TRANSCENDENCE*, der viste tre store installationer af Viera Collaro, og nu med en stor udstilling, *SPACIOUSNESS*, der vises på Randers Kunstmuseum i efteråret 2023. Udstillingen, der også vil indtage nye dele af Kulturhusets facade, rummer både helt nye værker skabt specielt til udstillingen på Randers Kunstmuseum samt et udvalg af Collaros værker fra de seneste 25 år. *SPACIOUSNESS* inviterer os ind i en særlig energifyldt rumlighed, som gennem maleri og installation viser spændvidden i Collaros oeuvre. Udstillingen ledsages af en rigt illustreret publikation, som belyser kunstnerens betydningsfulde virke.

Efterlysning – værker og informationer

Randers Kunstmuseum har tidligere udstillet alle tre kunstnere separat eller i andre sammenhænge, Per Neble blev vist på *Neble Show* i 2002, J. V. Martin på udstillingen *J. V. Martin for fuld udblæsning* i 2007 og Sven Dalsgaard på en lang række udstillinger, senest den store 100-års udstilling i 2014 og udstillingen *Efterskrift* i 2021. Det er dog første gang vi udstiller de tre kunstnere samlet. Til udstillingen er vi interesserede i værker fra perioden 1959 til 1980. Mange værker er allerede i museets magasiner, enkelte skal lånes fra andre kunstmuseer, men vi er meget interesserede i private udlån, da der i Randers befinder sig en mængde værker fra perioden.

Udstillingen vil finde sted i forbindelse med afslutningen af renoveringen af Kulturhuset og Randers Festuge august 2023.

Vi er også interesserede i informationer, beretninger, korrespondance, tryksager o.m.a. med relation til kredsen af kunstnere. Hvis man har lyst til at bidrage, må man endelig kontakte museet.

Randers Rebeller

af **Henrik Zacho & Lise Jeppesen** / Museumsdirektør

Til Randers Festuge 2023 inviterer Randers Kunstmuseum ind til en stor udstilling om avantgardekunsten i Randers 1959-1980.

Udstillingen tager afsæt i tre centrale kunstnere i museets samling og i byen; Sven Dalsgaard (1914-1999), J. V. Martin (1930-1993) og Per Neble (1937-2004). Alle er de bosat i Randers i 'periferien' af den danske og internationale kunstscene, de er alle autodidakte og de kender hinanden godt. Fra 1959 frem, og særligt i 1960'erne er de alle i tæt kontakt. De mødes privat, og da Neble fra 1963-65 bor i Paris skriver han og Dalsgaard sammen. De kredser om de samme emner og problemstillinger og diskuterer kunsten intenst. De inspirerer hinanden, men manifesterer sig aldrig som en gruppe med en erklæret målsætning. Dertil er de for forskellige og de kommer også til, personligt og kunstnerisk, at udvikle sig i forskellige retninger. Både med hensyn til de værker de hver især producerer, og de netværk, de hver især indgår i.

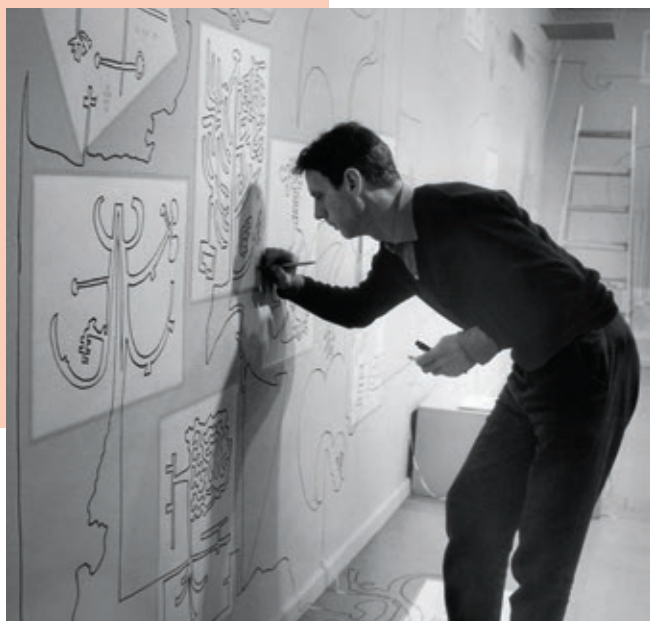
Under alle omstændigheder var kunstlivet i Randers i perioden 1959 til 1980 kendetegnet ved et særligt eksperimenterende miljø og måske også et helt specielt udsyn. Der opstod i Randers et bredt kunstnerisk miljø, en moderne kunstnerkoloni, hvor det ikke var naturen, men emner som kulturel og politisk frigørelse der kom på dagsordenen. At kunstnerne alle boede og arbejdede i Randers tillægges

betydning i receptionshistorien. For eksempel skriver forfatter og kunsthistoriker Ole Sarvig om Sven Dalsgaards "selvvalgte kunstneriske eksil" ("Poesi i gips og jerltråd", *Information*, 9. januar 1953), mens kunsthistoriker Anne Lie Stokbro skriver om Per Neble, at han havde en "en perifer tilknytning til den eksperimenterende kunstscene i København" (Anne Lie Stokbro: *Per Neble*, Nordjyllands Kunstmuseum 1999).

Denne kommentering af lokaliteten forbindes dog ikke med en form for provinsialisme eller kunstnerisk ubetydelighed, men snarere med tanken om, at fravalget af hovedstadens kunstscene og de internationale kunstmiljøer, måske åbnede for andre perspektiver og andre kunstneriske udviklingsmuligheder.

Som kunstsribenten og idéhistorikeren Lars Morell fortæller: "Der er kæmpeforskel på kunsten i Randers og Århus og det har der altid været. Århus er en stor by med mange unge mennesker og en masse uddannelsesinstitutioner, men kunstlivet er provinsielt, landligt, forsinket, tungt. Hvorimod i Randers, der er en relativt lille by, er det storbyagtigt, intellektuelt, raffineret og ironisk." (Lars Morell: *Rebelske Randers, Morell og malerne*, TV2 Østjylland 2016)

Det er denne lidt drillende iagttagelse, der udforskes med udstillingen *Randers Rebeller*.

Sven Dalsgaard tegner den Århusianske Linie i Jysk Kunst Galerie 1963. Foto: Poul Pedersen

J.V. Martin: På en tagryg. Ukendt fotograf

“

Enten er SVEN DALSGAARD fuld af løgn, eller også var der helvedes gang i den i Randers i 1960'erne.

Peter Laugesen 1993

Splinter

– Et kunstprojekt af kunstmuseets talenthold
KUNSTLab og kunstner og forfatter Jacob Juhl

Randers Kunstmuseums talenthold KUNSTLab arbejdede i januar og februar sammen med kunstner og forfatter Jacob Juhl (f. 1973) om forskellige fotoprojekter, der havde selvportrættet som fokus. I forbindelse med renoveringen af Kulturhuset havde KUNSTLab et fællesværk på et af de plankeværker, der er sat op rundt om stilladserne. Værket hedder *SPLINTER*, og er et 25 meter langt forløb af rå brædder, hvor alle elevernes ansigter printes på, skilles ad, og sættes sammen på ny. På den måde opstår et hav af fragmenterede ansigter, hænder og kroppe, der er sat sammen på kryds og tværs.

På Randers Kunstmuseum glædes vi over at de unge på den måde får rum til at udtrykke sig kunstnerisk og samtidig skaber fokus på det liv der 'fortsat' leves inde bag stilladser og plankeværker. Vi takker Randers Kommune for tilladelsen til at 'erobre' et nyt byrum.

Randers Kunstmuseum har skabt en smeltedigel for unge kunst- og litteraturnørder.

KUNSTLab er et tilbud for unge mellem 15 og 25 år. Under arbejdstitlen *Ord og visuelle spor* arbejdes der tværkunstnerisk med tekst og billedkunst. De unge mødes to aftener om ugen og arbejder også flere weekender i løbet af året. Her møder de unge deltagere professionelle billedkunstnere og forfattere omkring en fælles dyb interesse for at udtrykke sig kunstnerisk. I år arbejder de 10 unge med forfatter Louise Juhl Dalsgaard (f. 1973) og billedkunstnerne Anne- Sofie Overgaard (f. 1990) og Jacob Juhl. De tre kunstnere er ansat med støtte fra Statens Kunstfonds huskunsterpulje hvilket sikrer et højt fagligt niveau.

Senere på foråret arbejdes der med bl.a. installation og foråret afsluttes med selvstændige projekter med kompetent vejledning fra vores huskunstnere og en

afsluttende udstilling. Ud over et uddannelsesforløb der bl.a. kan forberede til de kunstneriske uddannelser, er KUNSTLab også blevet et fællesskab for gruppen af unge, som alle har fælles interesser indenfor det kunstneriske felt og samtidigt kommer med forskellige indgangsvinkler til feltet og deres egne stemmer og udtryk. De fleste af deltagerne er nu på andet år og flere arbejder seriøst på optagelse på et af de tre Kunstakademier og forfatterskolen. Andre bruger forløbet til at styrke deres kreative kompetencer og afprøve forskellige genrer indenfor det kunstneriske felt.

Torsdag den 11. maj kl. 18 er der afsluttende fernisering for årets projekter. Udstillingen vises 11. -15. maj. Udstillingsstedet annonceres på www.randerskunstmuseum.dk

De unge forbereder *SPLINTER*.

Optagelse til sæson 2023/2024

Går du selv med en kunstnerdrøm eller kender du et ungt talent. I maj måned er der infomøde, optagelsessamtaler og åbent hus med henblik på næste års KUNSTLab forløb, der starter den 27. august 2023.

Infomøde afholdes den torsdag den 4. maj kl. 17. Her er der også åbent hus og mulighed for at møde de unge. Optagelsesprøver og -samtaler foregår mandag den 29. maj og tirsdag den 30. maj 2023.

KUNSTLab er et forløb for alle unge, som ønsker at opdage og udvikle deres egen kunstneriske stemme. Man introduceres for en række kunstneriske udtryksformer; poesi, noveller, poetryslam, tegning, maleri, skulptur, performance, video, foto, grafik og andre former for billedskabelse. Samtidigt er der masser af tid til at arbejde med sit eget individuelle udtryk.

Det tværkunstneriske grundforløb drives af Randers Kunstmuseum i samarbejde med Randers Bibliotek. Grundkurset kan følges i op til 3 år, sideløbende med en ungdomsuddannelse, job eller lignende. Det er et tilbud til unge mellem 16 og 25 år, som brænder for at arbejde med fortællinger i ord, og/eller visuelle udtryk i form af billeder, skulptur, foto, video, performance og installation.

Fagligheden er høj på KUNSTLab. Forløbet er tilrettelagt med skiftende professionelle billedkunstnere og forfattere, og understøttes af de to kulturinstitutioners faglige personale. Litteraturoplæsninger, artist talks og andre fagrelaterede arrangementer indgår i årets program og sikrer en høj faglighed på grundforløbet.

Undervisningen foregår tirsdage og torsdage kl. 18-21, samt den sidste lørdag i måneden. Holdet undervises på 2. sal i Kulturhuset.

Billedskolen

Ligger der en kunstner på din sofa? Eller sidder der en kunstner bag skærmen? I så fald optager Randers Kunstmuseums Billedskole lige nu nye elever

Siden 2018, hvor Billedskolen på Randers Kunstmuseum blev etableret, har tilbuddet til byens børn og unge cementeret sin vigtige funktion som fritidstilbud for kunstinteresserede børn og unge. Vi kan se at tegnehold, billedkunsthold og tværkunstneriske forløb skaber et godt fundament for de spirende unge kunstnere i Randers.

Billedskolen på Randers Kunstmuseum kører i 2023 med hele seks forskellige hold i to forskellige værksteder på 2. sal i Kulturhuset: Kunstværkstedet og KUNSTLab. Så selvom huset lige nu er dækket af stilladser arbejdes der på fuldt tryk i begge værksteder, hvor børn og unge undervises af professionelle billedkunstnere og forfattere. Billedskolens hold er opdelt efter alder: 1.-2. klasse, 3.-5.klasse og 6.-9.klasse og har tre forskellige linjer:

1. Tegnehold med hovedvægt på iagttagelsestegning med kul, blyant, kridt og pen,
2. Billedkunsthold hvor der arbejdes med tegning, grafik, maleri, skulptur og mixed media
3. Tværkunstneriske hold hvor der arbejdes med skrive- og billedkunst

På Billedskolen bliver børn og unge præsenteret for teknik, materialer, komposition, farvelære, men får også mulighed at finde ind til eget personlige udtryk. Der er højt til loftet, vi leger, eksperimenterer og undersøger hvad billedkunsten kan. Billedskolen inviterer desuden byens borgere til arrangementer i vinterferien, sommerferien og efterårsferierne.

Læs mere om billedskolen på Billedskole – Randers Kunstmuseum

Billedskolen er støttet af midler fra Statens Kunstfond og kulturministeriet via Østjysk Vækstbånd/ Kulturforvaltningen i Randers Kommune

For yderligere information

Kontakt koordinator Lis Wuisman Jørgensen på telefon 86 42 29 22 / mail på lwj@randerskunstmuseum.dk eller se www.randerskunstmuseum.dk

9. marts / KL. 15**TORS DAGSDIALOGERNE PÅ TUR**

Sted: Sct. Mortens Kirke, Kirketorvet 10, 8900 Randers
Dagens kunstværk er Per Kirkeby: *Gethsemane Have*. Altertavle til Sct. Mortens Kirke. Indviet i 2004

Der er **fri entré** og alle er velkomne.

23. marts / KL. 15**TORS DAGSDIALOGERNE PÅ TUR**

Sted: Hotel Randers, Torvegade 11, 8900 Randers
Dagens kunstværk er Erik A. Frandsens blomstermotiver udført i scagliola i 2018 til den gamle gobelinsal på Hotel Randers, nu kendt som Frandsen salen. Torsdagsdialogerne er altid gratis, men denne gang opkræver Hotel Randers 80 kr. til kaffe og kage.

Pris: 80 kr.

23. marts / KL. 19**WHITE BALLS ON WALLS. RANDERS:DOX – FILMVISNING OG TALK**

OBS: Viser i Underværket

Hvad stiller vi op med en kunsthistorie, hvor alle værkerne er lavet af mænd? Sid med til møderne, når Stedelijk-museet i Amsterdam prøver at bringe kunsten ind i en ny tid. Det er klogt og morsomt at lytte til i en elegant film, der sætter fagligheden højt.

Forud for filmen vil Lise Jeppesen, museumsdirektør på Randers Kunstmuseum perspektivere diskussionen lokalt og nationalt. Også i Danmark er der politisk fokus på kønsbalancen i kunstmuseernes udstillinger og indkøb. Kulturminister Jakob Engell Schmidt har i februar 2023 igangsat i en større undersøgelse af de statslige og statsanerkendte museers indkøb, som skal afdække repræsentationen af kvindelige kunstnere. Men hvordan arbejder man med det lokalt og hvordan ser situationen ud på Randers Kunstmuseum?

Se separat omtale s. 38.

Entré: 45 kr. Billet via: place2book.com

31. marts / KL. 16**FERNISERING PÅ KATJA BJØRN – TIDEVAND**

Åbningstale ved professor i kunsthistorie Jacob Wamberg, Institut for Kommunikation og Kultur, Aarhus Universitet.
Kunstneren er tilstede.

Alle er velkomne. Der er **fri entré**

1. april til 30. juli**KATJA BJØRN – TIDEVAND**

Katja Bjørn indtager museets sale med en totalinstallation, hvor store dynamiske videoprojektioner og fritstående videoskulpturer tilbyder publikum en interaktiv sanseoplevelse. Indholdsmæssigt og formelt er udstillingen en autofiktiv undersøgelse af tid og tidens gang. Inspireret af nutidens autofiktive strømninger arbejder udstillingen med individets forhold til sin egen tid og de større tidshorisonter, vi alle er en del af. Konkret tager udstillingen afsæt i Katja Bjørns egen historie og familie, datteren, moren, mormoren og oldemoren. Men udstillingen udforsker i høj grad også tidens abstrakte symboler (i form af tidslinjer, cirkler, spiraler og løkker) og dens centrale kropslige markører (moderskabets, barndommens, ungdommens og alderdommens kroppe). I udstillingen danner spændingen mellem tidens kosmologi og matematik og dens manifestation i naturens rytmer (hjerterlaget, fodtrinnet, vandringen, graviditeten, høsten) den centrale ramme for en refleksion over tiden som en horisont for vores eksistens, men også en siten i hver enkelt liv og legeme. Udstillingen er Katja Bjørns største og mest omfangsrige soloudstilling til dato.

1. april til den 30. april 2023**SKRIVEKONKURRENCE OM KATJA BJØRN – BIBLIOTEKSVÆGGEN**

Hvem er kvinden? Hvad handler billedet om? Skriv din fortælling! I anledning af særudstillingen *Katja Bjørn – Tidevand* inviterer Randers Kunstmuseum og Randers Bibliotek til en skrivekonkurrence for børn og unge med afsæt i et værk af Bjørn ophængt på museets væg på Randers Bibliotek. Værket: *Untitled*, 2022 er udlånt af kunstsamler Rita Houmann. Skriv en kortprosa tekst, et digt, en rap eller optag en lydfil. Teksten må max være én side. Send den til Randers Kunstmuseum senest den 30. april kl. 23.59. Vinderen modtager et gavekort på 1.000 kr. fra Randers Kunstmuseum og får trykt sit bidrag i museets tidsskrift.

Se separat omtale s. 15.

1. april til 9. april / KL. 10-16**PÅSKEFERIEAKTIVITETER FOR BØRN PÅ RANDERS KUNSTMUSEUM**

Deltagelse er **gratis**.

2. april / KL. 11**MØD KUNSTNEREN – DIALOGOMVISNING I UDSILLINGEN
KATJA BJØRN – TIDEVAND**

Kunstner Katja Bjørn og museumsdirektør Lise Jeppesen viser rundt i udstillingen *Tidevand*. Efterfølgende serveres kaffe og kage i forhallen.

Deltagelse er **gratis**.

12. april / KL. 19**FOREDRAG MED HANNE-VIBEKE HOLST**

Oplev Hanne-Vibeke Holst fortælle om sin seneste roman *Kriger uden maske*, en historisk roman om en af nyere tids mest betydningsfulde danske kunstnere, billedhuggeren Sonja Ferlov Mancoba. Arrangeret i samarbejde med Randers Bibliotek og FOF Randers. Se separat omtale s. 39

Entré: 150 kr. Billet kan købes i museumsbutikken eller på <https://shop.randerskunstmuseum.dk/vare/foredrag-med-hanne-vibeke-holst/>

20. april / KL. 15**TORSDAGSDIALOGERNE PÅ TUR**

Sted: Frimurerlogen Sankt Martin, Søren Møllers Gade 14, 8900 Randers
Dagens kunstværker er logens tre store malerier af Ane Brügger, herunder *Nadveren*, 1959.

Der er **fri entré** og alle er velkomne.

Ane Brügger: *Nadveren*, 1959. Olie på lærred, 150 x 265 cm. Foto: Mogens Olofsen

27. april / KL. 8-19**UDFLUGT TIL TRAPHOLT OG VEJEN KUNSTMUSEUM**

Pris: Randers Kunstmuseums Venner: 350 kr. andre 450 kr.
Billetterne kommer til salg fredag den 24. marts kl. 10.

4. maj / KL. 15.30 (NB Ændret starttidspunkt)
TORSDAGSDIALOGERNE PÅ TUR

Sted: Retten i Randers, Nørregade 1, 8900 Randers
Dagens værk er Allan Otte: *Slut for nu* (*Solnedgang over minkfarm*), 2022.

Der er **fri entré** og alle er velkomne.

4. maj / KL. 17**INFORMATIONSMØDE OM OPTAGELSE PÅ KUNSTLAB****11. maj** / KL. 17**FERNISERING PÅ BILLEDSKOLENS SOMMERUDSTILLING**

Nærmere information kan ses på www.randerskunstmuseum.dk fra den 1. maj.

11. maj til 15. maj**KUNSTLABS SOMMERUDSTILLING**

Nærmere information kan ses på www.randerskunstmuseum.dk fra den 1. maj.

Jacob Juhl og KUNSTLab: *Splinter*, 2023.
Installation i det offentlige rum

14. maj / KL. 14**MØDRE I KUNSTEN - OMVISNING**

I kunsthistorien er mor-motivet et af de mest ikoniske. På mors dag inviterer Randers Kunstmuseum til en særøvisning i samlingen og særudstillingen *Tidevand* med fokus på moderrollens kunst- og kulturhistorie med vægt på kunst fra guldalderen til Katja Bjørn.

Omvisningen er **gratis**

25. maj / KL. 15**TORS DAGSDIALOGERNE PÅ TUR**

Sted: Cykelbørsen, Vestervold 24, 8900 Randers
Dagens værk er endnu ukendt for kunstmuseet, så det bliver en overraskelse for alle, undtagen cykelsmeden.

Deltagelse er **gratis**

Lørdag den 27. maj / KL. 11**SYERSKE PINSEMORGEN - SÆROMVISNING**

I anledning af pinsen fortæller museumsdirektør Lise Jeppesen om museets allerførste erhvervelse, maleriet Wenzel Tornø: *Syerske Pinsemorgen*, 1882.

Deltagelse er **gratis**

Viggo Johansen: *Nanna og hendes moder*, 1897. Olie på lærred, 95 x 77 cm. Randers Kunstmuseum

Lørdag den 3. juni / KL. 13-15**KUNSTNERDIALOG OG KONCERT I TIDEVAND**

Denne eftermiddag kommer vi helt tæt på den kunstneriske arbejdsproces. Katja Bjørn og museumsdirektør Lise Jeppesen går i dialog om udstillingen, og Luna Ersahin, som har indsunget udstillingens kædedans, vil spille koncert midt i totalinstallationen. Hun vil blandt andet synge uddrag af de sange, som Gerd Laugesen har skrevet efter samtaler med Katja Bjørn, og Gerd Laugesen læser op.

Det hele fletter sig ind i hinanden på tværs af kunstarter. Jens Balder har komponeret og indspillet melodien, Nicolas Vetterli er komponist og lyddesigner på det samlede billede. Vi glæder os til en helt særlig eftermiddag midt i *Katja Bjørns – Tidevand*.

Separat omtale s. 14.

Entré: 150 kr. Billetter kan købes på www.randerskunstmuseum.dk

RK

Randers Kunstmuseum